Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(8100) | 1956 оной августын 17, пятница | Сэн 20 мүнгэн

Советскэ хэблэлэй дайшалхы зорилго

...э ажахын жэлэй эгээн харюу... үе — ургаса хуряалга бүхы ...оо эхилэнхэй. Таряа хадалга Хойто, Баруун нютагуудта, Востогто түлэг дундаа ябажа ...Нэлэнхы ехэ таряалан дээрэ эл...н ургаса эдеэшэө. Ороо̇һо таряа, ...лай продуктнуудые бүри ехээр ...рилдэг болохын тула КПСС-эй ...дын хараалан табиһан зорилго... бэелүүлхэ замдаа шиидхэхы ...хэхэ бүхы арга боломжо энэ ...хангагдаа.

...а хадалгын эхилээд байхада, ...олиинхидай халуун уряа тунхаг... Гүрэндөө 100 миллион пүүд, ...одо түсэбһөө гадуур 25 миллион ...ороо̇һо таряа тушааха гэжэ тэдэ...ндэһэн байна. Эдэнэй патриоти... үүсхэлынь халуунаар дэмжэгдэн ...а. Сибириинхид миллиард пүүд ...гүрэндоо үгэхэ гэһэн уялга зүб... ...эрээ баталан абаад, Казахста...доо ажахын хүдэлмэрилэгшэдые ...ондэ уриһан юм. Казахстанай...рэ уряаснь хүндэтэйгөөр хүлеэн ...миллиард пүүдһээ бага бэшэ ...таряа Эхэ орондоо үгэхэ гэжэ ...шиидээ. Эдэ дээдэ зэргын уял...нь манай бүхы арадай дунда ...огорхол үүсхэбэ.

...саяа хаһа сагсоонь, гээлтэ ...оргүйгөөр хуряажа абахын түлөө ...уялгануудаа дүүргэхын түлөө ...—бүхы советскэ хүнүүдэй шу... ...шухала хэрэг болоно. Энэ ха...атай зорилго шиидхэхэ ябадал...ай хэблэл имагта ехэ үүргэ ...хэ зэргэтэй.

...ральна газетэнүүдһээ эхилээд, ...оото отряд болохо ханын газетэ... ...рэтэроо—бүхы хэблэлнай урга...алгын, таряа тушаалгын үедэ ...стическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ ...трибуна болохо ёһотой. Газетэ...он тоото, хойшолуулашагүй хэ... ...дундаһаа гол шухалынь оло...дах, шиидхэхы зүйлнүүдыень ...абаха, ургаса хуряалгын үндэ...хала асуудалнуудта хүдөө тос...жалшадай анхаралые хандуул...атай.

...э тиимэ үндэһэн асуудалнууд ...эдэ, таряагаа амяарлан хуряа...а методые үргэноор нэбтэрүүлэн ...хэ, ороо̇һо таряа эгээн ехээр со...бахатаяа хамта халаанайнгаа ...үлүүлэн дүүргэхын түлөө ком...нуудай, бүхы механизаторнуудай ...э эмхидхэн дэлгэрүүлхэ, ороо̇һо ...гэхэ ябадалтай хуряалгын хү...ин бүхы шатада эрид шангаар ...ябадал болоно. Түрүү дүй дүр...үдэр бүри тайлбарилан харуу...эзэниие бүхы колхозууд, сов... болон машинно-тракторна стан...а дэлгэрүүлэн хэрэглэхын түлөө ...ууд тэмсээд байгаал һаа, манай ...орилгоёо бэелүүлжэ шадаха.

...а хуряалгын, таряа тушаалгын ...толилон харуулха хэрэгтэ һайн ...гаргадаг, хүдөө тосхондохи ...дай социалистическэ мүрысөө ...хээр эмхидхэн дэлгэрүүлдэг га... ...олохон бии. Энэ талаарнь аба... «Ставропольско правда» газетын ...һонирхолтой байна. Ургасаяа ...ан хуряадаг арга метод хадалгын ...ые хороохо, гээлтэ хороолто гар... зайсуулха бодото оно мүр бо...эжэ тус газетын хүдэлмэрилэг...он зүбөөр ойлгонхой. Энэ газе... ургасаяа амяарлан хуряаха ар...ые тайлбарилан ойлгуулдаг, тү...ханизаторнуудай эрхим дүй дүр... эли тодоор харуулдаг, шэнэ ар...рүүлхэ ябадалда һаад хэһэн ху... эрид шангаар шүүмжэлдэг. Энэ хизаарай 900 мянган гектар таряагаа амяарлан хуряаха ябадалдань хизаарай газетэшье туһа хүргэһэн байна.

Гэхэ зуура, амяарлан хуряалга Урда зүгтэ шухала байхаһаа гадна, мүн хадалгын болзорой багахан саг соо үнгэрдэг Сибирь болон Казахстанда илангаяа шухала. Зүүн зүгтэ таряанайнгаа һая эдеэшэжэ байха үедэнь, мүн хүсэд эдеэшээдшье байхадань амяарлан хуряабал һайн гэжэ бодото байдалһаа харагдана. Ороо̇һото бүхы культурануудаа август һара соо амяарлан хуряаха гэжэ шиидэһэн Черлакска районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бэшэг «Омская правда» газетэдэ тунхаглагдаа. Черлакска районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые үргэноор тунхаглан бэшэжэ, «Омская правда» тон зүб юумэ хээ.

Гэхэ зуура, амяарлан хуряаха арга методэй шухала удхашанартайе ойлгодоггүй, шэнэ юумые дэмжэдэггүй газетэнүүдшье бии байна. Жэшээнь, Челябинска областиин хэдэ хэдэн районуудта таряа хадалгаяа ехээр оройтожо эхилээд, удаанаар хуряажа байһан ушарнууд үзэгдэнэ. Теэд, «Челябинский рабочий» газетэ тэрээн тушаа ямараар ханданаб, ямар хараа бодолтой байнаб? Энэ газетэ амяарлан хуряаха арга методтэ дурагүйшүүлые, хойшо татадаг хүнүүдые эрид шангаар шүүмжэлдэггүй, түрүүшын үдэрнүүдһээ һайн үрэ дүн туйлаһан эрхим механизаторнуудай дүй дүршэлые эли тодоор харуулдаггүй байба.

Ороо̇һо таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулха ябадалтай тэмсэл—ургаса хуряалгын тон шухала зорилго мүн байһаар. Ороо̇һо таряа гээхэ ябадал гаргаһан зэмэтэй хүнүүдые эрид шууд элирүүлэн бэшэдэг газетэнүүд партийна зүб хараа шугам барина гээшэ.

Эдэбхитэй һайчаар бэшэдэг хүнүүдые олоор хабаадуулдаг газетэ лэ ургаса хуряалгын ябасые эршэмтэй түргэноор, эли тодоор харуулжа шадаха байна. Комбайнернууд, трактористнууд, механигууд, шофёрнууд, ургаса хуряалсахаяа ерэһэн хүдэлмэришэд, албахаагшад болон студентнүүд лэ саг үргэлжэ бэшэдэг корреспондентнүүд болохо ёһотой. Тэдэнэр тогууд дээрэ, комбайнай агрегадуудта, элеваторнуудта, тушаан абадаг газарнуудта хүдэлмэрилдэг тула̇даа, мүрысөөнэй бодото байдалые газетэдэ толилон харуулжа шадаха, дутуу дундануудые шүүмжэлхэ, зайсуулха арга мүр заажа үгэхэ байна бшуу.

Хүдэлмэришэн — хүдөө бэшэгшэдэй рейднүүдые эмхидхэхэ, ургаса хуряалгын ба таряа тушаалгын шиидхэхы газарнуудта постнуудые бии болгохо гэхэ мэтэ ниитын хүдэлмэриин элдэб формонуудые газетэнүүдэй үргэноор ашаглахань шухала.

Хэблэл хадаа партийна организацинуудай ажал-ябуулгые тодорхой һайнаар шэнжэлэн мэдэхэ, тэдэнэй хүдэлмэридэхи шэнэ, түрүү юумые дэмжэхэ, колхозуудые, МТС-үүд болон совхозуудые хүтэлбэрилгын талаар гаргагдадаг хэрэггүй муу, албан хойрог ябадалые шүүмжэлхэ зэргэтэй. Зүгөөр, тиимэ бэшэгүүд газетэнүүдтэ үсөө гарадаг байна.

Баян ургасаяа хаһа сагсоонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын түлөө, таряа тушаалгаар Эхэ оронойнгоо үмэнэхи уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө олон миллион советскэ хүнүүд тэмсэжэ байнад. Арад ниитын энэ тэмсэлдэ манай газетэнүүд зохихо һайн һууриия эзэлхэ зэргэтэй.

«Правдын» августын 15-най түрүү бэшэгһээ.

КУКУРУЗААР СИЛОС ДАРАНА

Эдэ үдэрнүүдтэ Прибайкальска аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо тэжээл бэлэдхэлэй халуун хүдэлмэри ябажа байнхай. Эндэхи колхознигууд мүнөө жэлдэ малдаа үбһэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ тэжээл горьтой ехээр бэлдэжэ абаха гэжэ шиидэһэн юм. Тиигээд мүнөө кукурузынгаа полинуудые түүбэрилэн хуряажа, шэмэ һайнтай ногоон эшэ намаануудаарнь силос даража захалба. Нүхэр Засухинай хүтэлбэрилдэг бригадынхид кукурузын намаа набшаһаар түрүүшын үдэр 100 тонно силос дараа.

Нүхэр Щербаковой даажа байдаг комбайнова агрегадайхид кукурузын полинуудые хуряана. Комбайнһаа хэршэгдээд гараһан ногоон эшэ намаануудые силоснэ нүхэнүүдтэ зөөхэ хүдэлмэридэ ашаанай 4 автомашина табигдаа.

Үбһэшэдэй дунда мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ

Малай тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ тухайда Ториин колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд жэлһээ жэлдэ хөөрэлдэдэг юм. Малай тэжээлэй дутаһан дээрэһээ үнгэрэгшэ үбэл малын олоор үхөө һэн. Тиин мүнөө жэлдэ малаа бүрин ондо оруулха тухай үбһэ хуряалгын урда тээ олон хөөрэлдөөн, суглаанууд болоһон, шиидхэбэри тогтоолнууд гаргагдаһан, уялгануудшье абтаһан байна.

Мүнөө жэл ниитынгээ малда бардам хүрэхөөр тэжээл бэлэдхэхэ ёһотойбди гэлсэдэг. Гэхэ зуура, тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхын түлөө шиидхэхы тэмсэлэй ябуулагдажа байбашье, эндэхид тогтоолнууд, уялганууд тухайдаа мартажархёо гү гэжэ һанамаар болоно. Мүнөө август һара гараад, сагай ошожо байбашье, зарим колхозууд үбһэ хуряалгадаа хүсэд шиидэжэ ороодүй байһаар. Августын 10-най мэдээгээр аймаг соохи сабшалантай талмайн миин 10 процентнь сабшагдаа. Хуряажа абаһан үбһэниинь бүришье бага. Ториин колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалгые иимэ һулаар ябуулжа байһанаа ургаса муу гэһэн шалтаг барьяад сагааруулха һанаатай. Тэрэнь буруу. Мүнөө жэл энэ аймагта бороо хура нёдондонойхиһоо ехээр ороһон, үбһэ ногооной гараса яһала һайн байна. Сабшалангай гарасын үнэ хөөрөө муу һаань, гар хажууршадые табижа, ургаһан бүхы ногоо сабшажа абахые оролдохо ёһотой байгаа. Бодото дээрээ үндэршье, набтаршье ногоотой газар байг хамаагүй—морин косилкануудые табижа сабшана. Тиимэһээ үбһэ ногооной оройнь хиргагдажа, эгээн шэмэтэй үдхэн хубинь үлэшэдэгшье ушар үзэгдэнэ. Жэшээнь, «Заветы Ильича» колхозой хүтэлбэрилэгшэд сабшалангаймнай ургаса муу гэжэ тоолодог аад, тэрэнээ гар хажуураар сабшажа абахые оролдоногүй. Июлиин 17-һоо эхилжэ үбһэндэ оробошье, 20-ёод хоногой туршада оройдоо 240 гектар сабшаа. Тэрээнэйнгээ миин 30 гектарынь гараар сабшаһан байна. Сенокосилкаар сабшахадаа гектар бүриин 3 центнер үбһэ абана. Гар хажууршадые олоор табиха гэхэдэ хүн хүртэнэгүй гэжэ хөөрэлдэдэг. Үнэндөө тиимэшье бэшэ. Хүдэлмэриин наһанай 225 колхознигуудһаа, мүн наһажаал болоһон 70 гаран гэшүүдһээ миин 80 хүниинь тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ хабаадана.

Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздохи 250 колхознигуудай миин 82-ынь тэжээл бэлэдхэлсэжэ байнхай. Аймагай бусадшье колхозуудаар мүн иимэ ушарнууд олон үзэгдэнэ. Калининай нэрэмжэтэ колхозой 10 гэшүүд хажууршье, тармууршьегүй—гар мухараар үбһэндэ гараад, үдэрөө миин үнгэргэһэн байха юм.

Торинхид 30 мянган тонно силос дараха уялга абаһан байгаа. Теэд, тэрэнэй миин 3 процентнь дүүргэгдээд байна. Хүдөөгэй бууса газарнуудаар, харгын хажуугаар халаахай, шаралжа ехээр урганхай. Тоолоод үзэхэдэ Ториин колхозууд тиимэ ургамалнуудые суглуулжа 8—10 мянган тонноһоо доошо бэшэ силос дараха аргатай. Гэбэшье, иимэ ехэ арга боломжоёо мүнөө хүрэтэр хүсэд хэрэглээгүй һууһаниинь гайхалтайшье, гэмшэлтэйшье байна.

Бургалтайн, Ториин МТС-үүд силоснэ комбайнуудаа мүнөө хүрэтэр барижа байһаар. «Улаан Бургалтай» колхоздо нэгэ тиимэ комбайн һаяхан табигдаһан аад, силосэй үбһэ сабшажа үрьдинэгүй.

Калининай нэрэмжэтэ колхоздо силос хэршэхэ нэгэ машина Ториин МТС-һээ үгтэһэн аад, мүртэйгөөр хүдэлнэгүй.

Аймаг соохи машинно-тракторна станцинууд тэжээл бэлэдхэхэ баян техникээ хүсэд һайнаар хэрэглэнгүй, миин хэбтүүлнэ. Жэшээнь, Бургалтайн МТС үбһэ хуряалгые бүрин оньһожоруулха гэжэ хараалһан юм. Теэд мүнөө хүрэтэр юушье хээгүй байһаар. Баалнуудые бухалладаг 3 машина колхозуудта эльгээхэ гэһэн аад, тэдэнь бэлэн болгогдоодүй байна. Тэрэшэлэн «Улаан Бургалтай, «Заветы Ильича» колхозуудта хэдэн янзын машинануудые эльгээхэ ёһотой байгаа. Тэрэнь заһагдахаһаа байтагай, харин зарим хэрэгсэлынь үгы болошоһон байха юм. Иимэрхүү баримтанууд олон байна.

—Иимэ баян техникэтнай газаагаа юундэ хэбтэдэг юм. Хэрэглэхэгүй һаа, түсэб соо юундэ хараалнат, хэниие мэхэлхэ гэһэн ябадал болоноб? —гэжэ асуухада, Бургалтайн МТС-эй МТМ-е даагша нүхэр Тюменцев ехээр дураа гутаһан хэбэртэйгээр иигэжэ харюусана.

—Би өөрөөшье гайхаад болёогшоб. Манай хүтэлбэрилэгшэдһөөл асуугты. Түсэбөөр хараалһан аад, бүтээдэггүй юумэмнай олон боложол байһан хэбэртэйгшэ. Намайе яаруулжа хэдэн машина зэмсэгүүдые бэлдүүлээд лэ, тэдэнээ ашаглангүй, ехэ гарза хохидолдо ороһон ушарнууд олон,—гэнэ.

Гадна, техникэдээ гамгүйгөөр хандадаг ушар энэ МТС-тэ олон үзэгдэнэ. Нёдондо абтаһан үбһэ бухалладаг нэгэ машина, хоёр валтай сенокосилкань сабшалан дээрэ гаран сасуугаа эбдэршэһэн, теэд гэмтэй хүнүүдын зэмээ амасангүй үлэшэһэн байна.

Эндэхи колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэнгүй, хооһон хөөрэлдөөгөөр сагаа үнгэргэнэ, нёдондоной үбэлжэлгэһөө тобшолол хээгүй байна.

— Һаяхан суглаа татажа, тэжээл бэлэдхэлгын асуудалаар һайса хөөрэлдөө һэмди. Теэд энэ ажалнай үшөөл һайнаар ябанагүй,—гэжэ партиин айкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд гайхалдана.

Тэжээл бэлэдхэлтэдэ анхаралаа хандуулаагүй байһаниинь партийно-политическэ хүдэлмэри ябуулагдадаггүй дээрэһээншье харагдана.

Харуулан ойлгуулха агитаци, социалистическэ мүрысөөн һулаар тэндэ эмхидхэгдэнхэй. Энэ хүдэлмэридэ олонхи МТС-үүдэй, колхозуудай партийна организацинууд анхаралаа табинагүй.

Талха таряанай гараса һайн. Уданшьегүй таряа хуряалга эхилхэнь. Сабшалангаа 10 процент сабшаад, силос дараха түсэбөө 3 процент дүүргээд байһан мүртөө иимэ һанаа амархан һуухада ямар гээшэб? Эндэхи колхозуудай, МТС-үүдэй парторганизацинууд үбһэ хуряалгада коммунистнууд, комсомолецууд болон колхознигуудые шадамараар эмхидхэхэ, тэдэнэйнгээ гурбанай хоёр хубиһаа үсөөн бэшыень тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулха, машина зэмсэгүүдээ бултыень элсүүлэн табиха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, алдуу дутуунуудаа усадхажа, малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ уялгатай.

Г. Дашиев, манай тусхай корреспондент.

Акмолинско область. Мүнөө жэлдэ Абтасарска районой «Самарска» гэжэ ороо̇һоной совхозойхид үндэр баян ургаса ургуулаа. 23 мянган гектар дээрэ алтан шара шэниисэ долгилжо байна. Энэ жэлдэ совхозой шэнэ газар элдүүрилэгшэд гүрэндэ миллион хахад пүүд ороо̇һо тушааха уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой таряанай поли ургаса хуряалгын урда тээ харуулагдана. Шэниисын ургасын хэр эдеэшэжэ байһые совхозой главна агроном Я. И. Здоровцов, бригадир А. И. Панов, комсомольско организациин секретарь К. П. Есин гэгшэд үзэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Таряа хуряалга дүүрэжэ байна

СТАВРОПОЛЬ, августын 15. (ТАСС). Ставрополиин колхозууд болон совхозууд таряа хуряалгаяа дүүргэжэ байна. Хоёр миллион шахуу гектар гэхэ гү, али бүхы тарилгынь 95 процент хуряагданхай. Таряанайнь хахадынь шахуу сабшагдаад, валнууд болгогдожо, тэрэнь сагай уларилай муу эрхэ байдалда хуряалгын болзорые хороохо арга олгоо, таряан гээлтэгүйгөөр хуряагдаа. Жэшээлхэдэ, Ново-Александровска районой «Россия» колхоздо таряа амяарлан хуряаһанай ашаар 11 мянган центнер ороо̇һон үлүү абтажа, таряанай центнер бүхэниие ургуулан абалгын гаргашанууд бага болоо.

Хэдэ хэдэн районуудай таряашад гүрэнэй урдахи уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргээ. Түмэр замай станцинуудһаа холо байдаг талын зарим районууд колхозууд болон совхозууд дотор байгуулагдаһан саг зуурын пунктнуудта таряагаа тушаагаа. Бухыдөө нёдондо жэлэйхидэ орходоо 38,5 миллион пүүд ехэ таряан гүрэндэ тушаагдаа.

2945 мянган гахай шахагдаа

КИЕВ, августын 15. (ТАСС). Ажахын 10 һарын турша соо Украинын колхозууд 2945 мянган гахай—бүхы нёдондо жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин шахуу олые шахажа таргалуулаа. Республика дотор тарилгын газарай зуун гектар бүхэндэ 10 центнер гахайн мяхан абтаа.

Черниговщиныи—гахайн мяха ехээр үйлэдбэрилдэг областиин колхозууд эрхим амжалтануудые туйлаа. Тэндэ тарилгын 100 гектар бүридэ 13,5 центнер мяхан абтанхай. Тиихэдэ олохон колхозуудынь—30—40 центнер болгоо.

Мүнөө республикын хүдөө ажахын артельнүүд 2400 мянган гахай—нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо хоёр дахин олые шахажа байна.

Түрүүшын интернат-һургуули

Республиканска бурят дунда һургуулиин база дээрэ энэ жэлдэ түрүүшынхеэ интернат-һургуули нээгдэхэнь. Тус һургуулида хамта 480 бурят ба эвенкэ хүүгэд һуралсаха байна. Һургуули түрэнэй тэдхэмжэ доро байжа, дунда зэргээр жэл бүхэндэ 3,5 миллион түхэрит мүнгэ ...гашалха юм.

Һургуули уужам һаруул байшантай, 4 хамтын байратай, 2 столо...той. Һуралсалай хэрэгсэл, үхибүүдэй хубсаһа хунар абаха хэрэгтэнь ...авительство 600 мянган түхэриг һомолоо. Хуушанай бурят дунда һургуулиин дэргэдэ байһан һуралсалай-ажахын база энэ жэлдэ һураггүй үр...гэгдэжэ, тэндэнь модо дархалалгын, токарна, слесарна, авто-тракторна хэрэгые шудалха цехүүд бии болгогдоо. Мүн тэрэшэлэн физикын, ...химиин, биологиин, ород хэлэнэй кабинедүүд эмхидхэгдээ.

Һурагшадые медицинскэ талаар һайнаар хангахын тула Бурят-Монголой Элүүрые хамгаалгын министерство 2 врачые, медицинскэ 2 сестрае, ...санитаркые тус һургуулида хүдэлмэрилхөөр эльгээгээ.

Мүнөө һургуулида хүүгэдые шэлэн абаха хүдэлмэри дүүргэгдээд, ...эниие хүндэтэйгөөр угтахын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ ...йна.

Е. Иванова.

Орон нютагаа уран гоёор зурагшад

Зунай зулгы һайхан үеын ерэжэ, сэсэг намаагай дэлгэржэ байха үедэ уранзураашад республикынгаа үзэсхэлэн һайхан байгаалиие зураглан буулгадаг заншалтай юм.

Һаяхан уранзурааша К. И. Сергеев творческо командировкоор Түнхэн ошожо ерээ. Энэ нүхэр Саяан уулын хормойдо оршодог «Аршан» курортдо, тэндэхи колхозуудаар ябажа, нилээд олон гоё һайхан зурагуудэскизүүдые хэжэ асарба. Уранзураашад В. Я. Гончар, Киевэй уранзурагай Академиин студент Георгий Баженов гэгшэд Сибириин эгээн ехэ барилга—Братска ГЭС творческо командировкоор ошоо. Мүн уранзурааша Б. С. Садыков хожомоо Братска далайн тогтохо газарай мүноонэй түхэлые зуража абахаяа ошоо.

Һаяар уранзураашад П. А. Чекотеев, К. И. Сергеев, Т. А. Рудь, Р. С. Мэрдыгеев гэгшэд Байгал далайн эрье шадар ошожо, үзэсхэлэн һайхан байгаалиие зурахань.

Творческо командировкодо ябажа, уранзураашадай зураһан зурагуудынь саашаадаа тэдэнэй тематическа ехэ ехэ зурагуудтань оролсохо юм.

Манай республикын столица— УЛАН-УДЭ

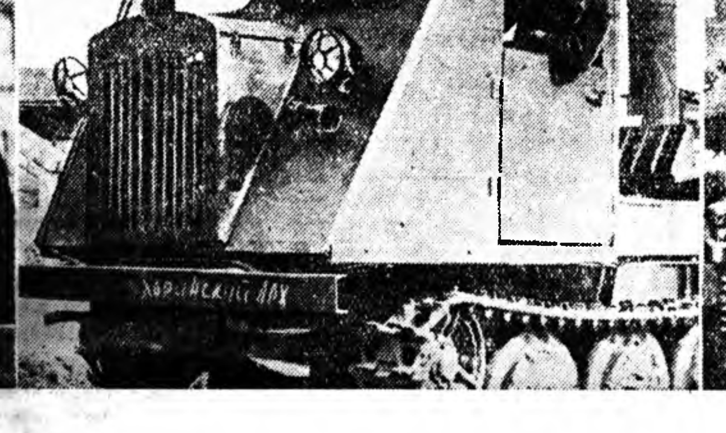

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (Зүүн гарһаа) 1. Улан-Удэ городой Ленинэй үйлсэ. 2. Улан-Удын суута бүтээлэн заводой эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн—фрезеровщик Д. И. ... хүдэлмэрилжэ байна. Нүхэр Хохряков ходоо хоёр нормо дүүргэдэг юм. 3. Петр Васильевич Нагин трактораа заһабарилагдаһанай һүүлээр ябуулжа үзэжэ байна. Нүхэр Нагин оролдосото ажалаараа Улан-Удын «Механлит» заводой коллективэй дунда суурханхай. 4. Улан-Удын вагонно депогой модошо дархашуул Егор Николаевич Селезнев, Марат Алексеевич Енин гэгшэд харуулдалгын станок дээрэ хүдэлмэрилжэ байна. Нүхэд Селезнев Енин хоёр ударнигаар даалгабариие 150—170 процент дүүргэнэ.

А. Мантаев, З. Вссвина гэгшэдэй фото.

Хоёр городой мүрысөөе шалгаһан зүблөөн

Ленинэй орденто оперо ба балетдэй театрын байшанда һаяхан зүблөөн боложо, хоорондоо мүрысэһэн хоёр городуудай хүдэлмэриин дүн зүбшэн хэлсэгдээ.

Чита городтой мүрысэһэн Улан-Удэ городой ажалшадай 1956 оной түрүүшын хахадта хэһэн хүдэлмэриин дүн тушаа элидхэлые городой ажалшадай депутадуудай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гурьянов хээ.

Городой промышленна предприятинуудай, транспортын, хэлхеэ-холбооной, мүн бусадшье предприятинууд болон эмхи зургаануудай ажалшад абаһан социалистическэ уялгануудаа дүүргэлтэ болгон үнгэрһэн зургаан һара соо ажалаа зарим тэды һайжаруулһан байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Промышленна предприятинууд валовой продукци үйлэдбэрилэн гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 105,3 процентээр дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 40 миллион түхэригэй продукци гаргаа. Хирпиисэ хэдэг, пивэ шанадаг заводууд, паровозно депо, Кировэй, Чкаловай нэрэмжэтэ артельнүүд хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, городской Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Энэ үе соо промышленна предприятинуудта 1150 дурадхалнуудай үйлэдбэридэ хэрэглэгдэһэнэй ашаар 4 миллион 500 мянган түхэригэй мүнгэн зөөри арьбалагдаа.

Городой промышленностиин бүхыдөө муу бэшээр ажаллабашье, олохон предприятинуудай хүдэлмэридэ үшөөл ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар гэжэ элидхэлшэд болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Городой 60-аад предприятинуудай 18-ниинь, тэрэ тоодо паровозо-вагонно завод, мяха-консервын комбинат, мелькомбинат, мебельнэ фабрика валовой продукци гаргаха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй.

Олон маркын паровозуудай заһабарида ородог тула арматурна цехынхидэй ажалда нилээд ехэ бэрхэшээл тохёолдуулна,—гэжэ заводой токарь нүхэр Качунас хэлээ.

Цехын хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула хэдэн ондоо маркын паровозуудые заһабарида оруулха хэрэгые гуримшуулха хэрэгтэй гэжэ нүхэр Качунас дурадхаа.

Улан-Удын ГЭС-эй главна инженер нүхэр Айзин городые хүсэд хүрэхэ электроэнергеэр хангадаг болохо тухай асуудалаар иимэ дурадхал оруулаа:

— Шэнэ предприятинууд болон гэр байрануудай саг үргэлжэ олошорхо бүри электроэнерги ехээр хэрэглэгдэдэг боложо байна. Электроэнергиин дутамагһаа боложо олохон предприятинууд бүхы хүсөөрөө ажалланагүй. Городые электроэнергеэр хүсэд хүрэхөөр хангадаг болохын тулада ГЭС-эй дүрбэдэхи турбиные түргэнөөр ашаглалгада үгэхэ, ПВЗ-гэй ТЭЦ-ые городой ГЭС-тэй нэгэдүүлхэ шухала.

Городой арадай гэгээрэлэй таһагай түлөөлэгшэ нүхэр Строганов гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэг тухай хэлэхэ зуураа иигэжэ мэдүүлээ:

— Хэрбээ городой һургуулинуудтахи һурагшадай һурасань 1954—55 оной һуралсалай жэлдэ 80,2 процент болоһон байгаа һаа, 1955—56 оной һуралсалай жэлдэ 84,5 процент болоо. Городой һургуулинуудта һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин зарим тэды һайжарбашье, жэлэй турша соо зарим һурагшад һургууляа орхиһон байна.

Тус зүблөөндэ хабаадалсахаяа ерэһэн Чита городой делегациин түлөөлэгшэ нүхэр Орлов Читын ажалшадай ямараар ажаллажа байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

— Чита городой промышленна предприятинууд, — гэжэ нүхэр Орлов хэлэнэ.—Энэ жэлэй түрүүшын хахадта валовой продукци үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбөө 103,8 процент, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбөө 103,9 процент дүүргээ, гэхэ зуура таби гаран предприятинуудай наймаһиинь, тэрэ тоодо нүүрһэ малталгын 3 шахта, мяханай комбинат түсэбөө дүүргээгүй.

Нүхэр Орлов өөһэдынгөө ажал хэрэг тухай хэлэхэ зуураа, Улан-Удын ажалшадай уялгаяа ямараар дүүргэжэ байһан тухай хэлээ.

— Улан-Удын үйлсэ болон сквернүүд муугаар сэбэрлэгдэнэ. Таригдаһан модод хүсэд һайнаар харууһалагданагүй. Городой центртэ столовонууд үсөөн байна,—гэжэ нүхэр Орлов шүүмжэлээ.

КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр Магунов зүблөөн дээрэ үгэ хэлэжэ, хоёр городой хоорондо баталагдаһан мүрысөөндэ бии байһан дутуу дундануудые хурсаар шүүмжэлээ.

Иркутска ГЭС-эй барилгада манай нютагайхид ажаллана

Тээстэн Ангара мүрэн хаагдаа. Хоёр хажууһаа дамбаар хаагдаһан Сибириин ехэ мүрэн Иркутска гидроэлектростанциин байшан соогуур урдаа.

Орон дотороо томо электростанцинуудай нэгэн Иркутска ГЭС-эй барилгада, тэрэ тоодо Ангара мүрэнии хаалгада манай нютагаархид хабаадалсаа. Анханда Баргажанай аймагта Баянгол тосхондо ажаһуудаг Даша Раднаев ажалайнгаа амжалтаар барилга дээрэ суутай болонхой.

Советскэ Армиһаа ерэһэнэйнгээ һүүлээр Даша Раднаев энэ барилгада хүдэлмэрилжэ эхилээ. Тиин удааншье хүдэлэнгүй барилгашадай дунда хүндэтэй болоо һэн. Гурбан жэл шофероор хүдэлжэ ябахадаа Даша Раднаев бүхы хүсэ шадабаряа гаргажа, ехэхэн үүсхэл оролдолготойгоор ажаллаһан байна. Үдэрһөө үдэртэ үйлэдбэриингөө даалгабарие үлүүлэн дүүргэдэг һэн.

Мүнөө жэлдэ Даша Раднаев 120 самосвалтай 3-дахи номерой автоколонный механигаар томилогдоо. Энэ харюусалгатай тушаалдаа Даша Раднаев пайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг автоколонно үйлэдбэриингөө даалгабарие һара бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо тус автоколонный коллектив ашаа шэрэхэ түсэбөө 1,5 дахин дүүргээ. Иркутска ГЭС-эй барилгада манай нютагһаа ошоһон түрүү барилгашан нүхэр Раднаевай нэрэ барилтын түрүүшүүлые харуулһан Хүндэлэлэй доскада хододоо бэшээтэй байдаг.

Баргажанай леспромхоздо урдань хүдэлжэ байһан Иван Подзоров мүн эршэтэ ажалаараа эндэ суурхадаг болонхой. Энэ хүдэлмэришэн халаан бүхэндөө 1,5 нормо дүүргэдэг юм.

Иван Подзоров үдэртөө хүдэлөөд, үдэшэнь шофернуудай курсада һурадаг. Һаяар шэнэ мэргэжэлтэй болохонь.

Михаил Поповой хүтэлбэрилдэг бригада барилга дээрээ бетоншодой эрхим бригада гэжэ суурхана. Михаил Попов урдань Түнхэнэй аймагта хүдэлжэ байһанаа энэ барилгада ерэһэн юм.

—Нүхэр Поповой бетоншодой бригадаһаа жэшээ абагты,—гэһэн плакат түмэр-бетонно конструкциин заводто хадаатай байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошоо) 1. № 3 автоколонный механик Д. Раднаев, автоколонный начальник Г. Щербаков. 2. Барилгашан И. Подзоров.

Ф. Сорокин.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Тэжээл бэлэдхэлэй асуудалнуудые һайнаар харуулха

Урда жэлнүүдтэ удаа дараа ган гасуурай болоһон дээрэһээ Хэжэнгын аймагай колхозууд адуу малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ шададаггүй һэн. Тэрээнһээ уламжалан малынь олоор гарзалжа, ехэ хохидолдо ородог байгаа.

Газар уһалха зарим тэды хүдэлмэриин хэгдэһэнэй, бороо хурын ороһоной ашаар мүнөө жэлдэ аймаг дотор сабшалан хадалангай ургаса яһала һайн байба. Тиимэһээ тэндэхи колхозууд адуу малдаа үбһэ тэжээл элбэгээр сабшажа абаха, хээрын үрмэдэһэ, халаахайгаар силос дараха үргэн ехэ арга боломжотой.

Малажал—аймагай ажахын гол һалбари юм. Үбһэ ногооной, таряа талханай һайнаар ургаһан ушар колхознигуудай урма хэшээлые улам бадаруулна.

МТС-үүдэй болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ ажал хэжэ шадаха бүхы колхознигуудые, механизаторнуудые элсүүлэн эмхидхэхэ, тэдэнэй һаатан-һамшангүйгөөр ажаллаха эрхэ байдал бии болгохо, үбһэшэдэй дунда мүрысөө эмхидхэхэ, түрүүшүүлые урмашуулха, агитационно хүдэлмэри ябуулха, культурна эрилтыень хангаха ба бусад хэмжээнүүдые эртээнһээ абаха зэргэтэй байгаа.

Теэд, адууһа малдаа үбһэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр, үлүүшье гаратар бэлэдхэхэ арга боломжоёо хэжэнгынхид тон дутамагаар хэрэглэнэ гэжэ хэлэхээр байна.

Ушар шалтагаанинь юуб? Аймагай колхозууд нилээд хожомдожо үбһэндэ ороо. Зарим колхозууд бүришье ехээр унжагайраа. Үбһэ хуряалгын ябаса тухай августын 10-най мэдээн дээрэһээ харахада, Хэжэнгын аймаг республика дотороо хамагай хойно гээгдэжэ ябана. Жэшээлхэдэ, үбһэ хуряаха түсэбөө 5,0 процент, силос дараха—8,3 процент, набша мүшэр суглуулха—5,5 процент дүүргэһэн байна.

Үбһэ ногооной ургасын һайн байһанда баясаад, тэндэхиин колхозуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй һанаа амар һуужа байһые дээрэ дурсагдаһан баримтанууд гэршэлнэ. Ногооной һайнаар ургаһанда бахархаад һуужа байхада бухал, һүринүүд зүндөө бодохогүй бшуу. Харин үбһэ хуряалгада хамаг хүсэеэ элсүүлхэ шухала байгаа.

Бороо ехээр орожо һаад тохёолдуулна гэһэн шалтаг баридаг ушар үзэгдэнэ. Хэрбээ тэрэнэйнгээ зүйтэй һаань, бороотой үедэ силос даралга түргэдхэхэ зэргэтэй байгаа. Гэхэ зуура силос дараха түсэбынь миил 1,0 процент дүүргэгдэһэн байна. Тарьяаниинь һайнаар ургаад эдеэшэжэ байнхай, удахагүй хадахаар болохонь.

Эдэ асуудалнууд, мүн үбһэ хуряалгада хамаатай бусадшье асуудалнууд КПСС-эй Хэжэнгын айкомой, аймсоведэй орган—«Кижингинский колхозник» газетын хуудаһануудта тодо һонороор, үргэн ехээр толилогдохо зэргэтэй бай[...] элитэ. Тэжээл бэлэдхэхэ хэр[...] гайруулһан зэмэтэйшүүлые [...] хингүй хурсаар шүүмжэлжэ[...] хуряалгаяа шамдуулха хэмж[...] гада туһалха арюун уялгатай[...]

Газетын һүүлэй үеын хэд[...] мернүүдые хараад үзэхэдэ, [...] ряалта тухай түрүү бэшэгүүд[...] шье жэжэ материалнууд то[...] һон байна. Зүгөөр, тэдэ ма[...] нуудыень даншье юрэнхыгээр[...] дэнхэй гэжэ тэмдэглэхэ [...] Зарим тэды шүүмжэлэл [...] аад, хэниешье нэрлээгүй, [...] мээр үбһэ хуряалгын унжаг[...] дурдаагүй байха юм.

«Тэжээл бэлэдхэл эмхитэй[...] гэргэхэ» гэһэн түрүү бэшэг[...] үбһэ хуряалгада бэлэдхэл [...] газетэ иигэжэ бэшэнэ:

... Үбһэ хуряалгын машин[...] хахадһаа үлэ мэдэг олон[...] һабарилагдаа. Бүхы шаху[...] зууд хүдэлмэриин түсэб [...] дүүргээдүй, үбһэ хуряалга[...] бригаданууд бүридүүлэгд[...]

Энээн тухайда эртээнһээ [...] хурса шүүмжэлэл хэжэ, дурс[...] дутуунуудые зайсуулгадань [...] ёһотой байһан аад, «Үүр сай[...] но айбали хадхаба» гэдэгтэ[...] хуряалгын эхилһэн хойно, [...] бэлэдхэлэй дутуунууд тушаа[...] дурдаха баатай болоһонии[...] шэлтэй.

Газетэдэ толилогдоһон ма[...] нуудай олонхинь информ[...] удхатай байна. Зарим кол[...] магтаһаншье материалнууд [...] шээлхэдэ, «Үбһэ хуряалгая[...] тэйгээр эхилбэ» гэһэн га[...] жэжэхэн материал газетын [...] 29-нэй номерто толилогдо[...] гай һүүлдэ үбһэндөө ороһон [...] нэй нэрэмжэтэ колхозые [...] соогоо магтаһан байха юм.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ хама[...] сад олон шухала асуудалну[...] магай газетэ алгад гаран[...] хознигууд, механизаторнууд[...] дэ ороһоор һара шаху [...] байнхай. Гэбэшье, үбһэшэд[...] ябуулагдадаг агитационно [...] ри тухай, тэдэнэй дунда с[...] тическэ мүрысөө эмхидхэхэ, [...] на эрилтэнүүдыень ханга[...] түрүүшүүл тухай, колхозу[...] гэдэй ясли эмхидхэжэ, эхэн[...] үбһэ хуряалгада олоор хаба[...] тухай газетэ бэшэнэгүй.

Урда жэлнүүдтэ үбһэ т[...] дутадаг байһанаа мартажа[...] гүй. Тэжээл ехээр бэлэдх[...] боломжоёо хэрэглэжэ шада[...] лоо гээшэ һаа, тэсэшэгүй я[...] лохо байна бшуу.

Тиимэһээ, дурсагдаһан [...] нуудые номер бүридөө тодо [...] харуулжа, илангаяа ажахы[...] һалбари—малажалаа [...] хангаха хэрэгые унжагайр[...] дые нюур сахингүй хурсаар [...] жэлжэ, үбһэ хуряалга т[...] хэмжээнүүдые абалгада [...] гээшэ газетын гол шухала [...] нуудай нэгэн болоно.

Түсэбһөө гадуур 500 тонно һү тушааха уялга абаба

Һаяшаг аймагай центр Хоринск тосхондо колхозуудай түрүүлэгшэнэр, партийна организациин секретарьнууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй зүблөөн боложо, таряа хуряалгада бэлэдхэлэй ба тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ябаса тухай, мүн гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые тушаалгын түсэбэй дүүргэлтэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Тиихэ зуураа, Новосибирск городто болоһон Сибириин областьнууд, хизаарнууд болон автономно республикануудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадаһан партиин айкомой секретарь нүхэр Игнатьевай һонирхолтой мэдээсэлые эндэ сугларагшад шагнаһан ба Хандалгыень зүбшэн хэлсэһэн байна. Энэ Хандалгада харюу болгон, зүблөөндэ хабаадагшад гүрэндөө түсэбһөө гадуур 500 тонно һү тушааха уялга абаба. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхоз 125 тонно, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 45 тонно, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 30 тонно һү түсэбһөө гадуур тушааха уялга абаа.

Ц. Дандаров.

Туһаламжа манда үзүүлыт

БМАССР-эй Культурын министртэ, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой таһагта

Лектор хадаа ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха харюусалгатай ба хүндэтэй үүргэ дүүргэгшэдэй нэгэн байһаниинь мэдээжэ. Парти, правительствын шиидхэбэринүүдые олониитэдэ тайлбарилан ойлгуулха, политическэ ба научна эрдэм үргэн ниитэ арад зоной дунда дэлгэрүүлхэ, зарим хүнэй ухаан бодолдо үлэһэн капитализмын үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ, манай арад зоной үмэнэ табигдаһан ажахын-политическэ зорилгонуудые олониитэдэ тайлбарилан ойлгуулжа үгэхэ хэрэгтэ манай лекторнүүдэй үүргэ угаа ехэ байна.

Хүдөө нютагуудта лекционно хүдэлмэриие багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, медицинскэ, партийна, советскэ органуудай хүдэлмэрилэгшэд ехэнхидээ ябуулдаг гээшэ.

Кабанскын дунда һургуулиин багша Мария Васильевна Таволжанская жэл хахадай туршада 20 гаран лекци уншаа. Нүхэр Таволжанская гансашье аймагай центртэ бэшэ, харин хүдөө нютагуудай холын фермэ, гүүртэнүүдээр ябажа лекци уншадаг. Өөрынгөө лекци болон хөөрэлдөөнүүдые ажабайдалтай нягта холбоотойгоор, һонирхолтойгоор үнгэргэдэг. Тиимэһээ тэрэнэй лекцинүүдые арад зон ехэтэ һонирхожо шагнадаг байна. Иигэжэ Мария Васильевна Таволжанская һургуулида ажаллахын хажуугаар ниитэ-политическэ хүдэлмэри шадамараар ябуулдаг, олондо хүндэтэй лектор болонхой.

Тус һургуулиин багша Алексей Васильевич Главин мүн лэ һайн лектор юм. Тэрэ 1956 оной 6 һарын туршада 10 гаран лекци уншаһан байна. Мүн Степно-дворецкэ долоон жэлэй һургуулиин багша Яков Михайлович Заиграев, Каменска дунда һургуулиин багша Клавдия Григорьевна Шемелина, Темлюйскэ МТС-эй парторганизациин секретарь Василий Лукич Шапов, МТС-эй главна агроном А. Г. Капустин гэгшэд ба бусад лекционно хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Гэхэтэй хамта, манай лекторнүүдэй хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии. Зарим лекторнүүд олониитэдэ ойлгосотой хурса лекцинүүдые уншахын орондо миин лэ хооһон тоо баримтануудые хэлээд үнгэршэдэг. Мүн лекторнүүдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар өөдтэй юумэ манай аймагта хэгдэнэгүй. Уншаһан лекциин тоогоор лэ лекторнүүдэй хүдэлмэри юрэнхыдөө сэгнэгдэдэг байһаар.

Республиканска организацинууд, тодорхойлбол, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделени, Культурын министерствын лекционно бюро ба бусад хүдөөгэй лекторнүүдтэ бодото туһаламжа үзүүлдэггүй, лекторнүүдэй һуралсал эмхидхэнэгүй.

Республиканска организацинуудай эдэбхеэр хэдэн аймагуудые хамтаруулһан лекторнүүдэй семинарнуудые эмхидхэбэл зохистой байгаа. Иимэ семинарта лекторнүүдэй эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхэ асуудалда анхаралаа хандуулхатайгаа хамта тэдэнэй методическа шадабариие дээшэлүүлхэ, энэ талаар бодото туһаламжа тэдэндэ үзүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулаа хада һайн байгаа. Жэшээлхэдэ, иимэнүүд темэнүүдээр тэндэ лекцинүүдые лекторнүүдтэ уншахыень хүсэгдэнэ: «Лекци, элидхэлдэ хайшан гэжэ бэлэдхэхэб», «Лекци, элидхэлнүүдые яажа уншахаб?», «Коммунистическэ байгуулалтын бодото хэрэгүүдтэй лекционно хүдэлмэриин холбоотой байха тухай». Гадна, «Бурят-Монголой республика зургаадахи табанжэлдэ», «Республикын байгаалиин баялигууд», «Республикын энергетическэ ресурснууд» гэхэ мэтэ ба манай республикын байдалые харуулһан лекци ба элидхэлнүүдые хэжэ байхые манай лекторнүүд хүсэдэг. Иимэ лекцинүүдые өөһэдынгөө хүсөөр аймагта лекторнүүдэй бэлдэхэнь бэрхэтэй байдаг. Юундэб гэхэдэ, аймагта бэлэдхэл ехэтэй, тусгаар мэргэжэлтэй хүнүүд үсөөн. Мүн лекци бэлэдхэхэдэ хэрэглэгдэхэ литература, тоо баримтанууд эндэ һанаһан соо олдохогүй байдаг.

Лекторнүүдэй иимэ һуралсал саашадаа эмхидхээ һаа, лекционно хүдэлмэриие һайжаруулгада ехэ туһа болохо һэн. Мүнөө шиидхэгдэжэ байгаа шухала асуудалнуудтай нягта холбоотойгоор лекциеэ лекторнүүдэй уншаха шадабаритай болоходоншье нилээд туһатай байгаа.

Лекци уншахадаа элдэб схемэ, зурагуудые хэрэглэхэдэ, мүн кино харуулалсахада ажалшад ехэ һонирхожо шагнадаг. Иимэ лекцидэ хэдэн зуугаад хүн хабаададаг. Жэшээлхэдэ, байгша ондо бидэ 9 иимэ лекци эмхидхээ һэмди. Тэрэнэй 7-ниинь колхозуудта, бригадануудта, хүдэлмэришэдэй тосхонуудта уншагдаһан байна. Иигэжэ эмхидхэһэн лекцидэ залуу хүгшэнгүй ажалшад булта ерэдэг, олон асуудалнуудые һурадаг юм. Мүнөө аймагай бүхы колхозууд лекци иимэрхүүгээр эмхидхэжэ уншаха дурадхал оруулһан байна. Теэд колхознигуудай эрилтые дары хангаха тусхай материальна база манадта үшөөл үгы. Үнгэрхэдөө зарим асуудалнуудаар шухала литературашье олдоодхидоггүй юм.

Гадна, проекционно фонарь, уран зурагуудай суглуулбари, астрономи, физикэдэ хэрэглэгдэхэ харуулан ойлгуулха материалнуудтай байгаа һаа, естественно-научна асуудалаар һонирхолтой лекцинүүдые эмхидхэхээр байна. Гэхэтэй хамта, культурын таһагта тусгаар кино-лекци хэхэ гэһэн киноаппарадтай байха гээшэ тон шухала.

Хэрбээ лекци уншалгада шухала харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдэй дутамаг гү, али хүсэдөөр хэрэглэгдэдэггүй һаань, лекциин шанарыншье муу байдаг, ажалшадайшье һонирходоггүйнь элитэ. Жэшээнь, СССР-тэхи техническэ дэбжэлтэ тухай, «Тэнгэридэ болодог гайхамшагта үзэгдэлнүүд», «Атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэлгэ» гэхэ мэтэ темэнүүдээр харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдгүйгөөр гү, али тусгаар кино харуулангүйгөөр лекци уншахада ойлгосогүй байдагынь мэдээжэ. Энээниие мэдэжэ байжа зарим республиканска организацинууд биратай юумэ хэнэгүй. «Главкинопрокадые» абабал кино-лекци эмхидхэхэ гэхэдэ һаалта татадаг. Тус зургаан үшөө февраль һараһаа хойшо манай захилаар киножурналнуудые эльгээхэ аад, мүнөө болотор эльгээжэ шадаагүй байһаар. Үнгэрхэдөө нэгэ темээр захихада ондоо темээр картина эльгээжэрхидэг юм. Эдэ дутагдалнууд дары усадхагдаха зэргэтэй.

Лекторнүүдтэ ажал хэхэ эрхэ байдал хүсэдөөр бии болгоод, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь саг үргэлжэ анхарал табяад байгаа хада, тэдэнэй нэрэ хүндэнь дээшэлхэ, лекционно хүдэлмэриин шанар эрид һайжарха байнал.

Г. Ананин, КПСС-эй Кабанскын айкомой партийна библиотекые даагша.

Олон үхибүүтэй эхэнүүд шагна[...]

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Бичурын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн М. М. Носкова, Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Г. Р. Сантуева, Бичурын аймагай «Ленинский путь» колхозой гэшүүн П. И. Тимофеева гэгшэд 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн Бичурын аймагай XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн З. А. Афанасьева, Хоринн аймагай Тарбагатай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Ф. М. Борисова, Яруунын аймагай промкомбинадай хүдэлмэрилэгшэ А. В. Сазон[...] хэнэй аймагай «Путь ком[...] колхозой гэшүүн Д. О. Ха[...] гэгшэд «Эхын алдар» гэ[...] шатын орденоор шагнагда[...]

Долоон үхибүү түрэһэн [...] мүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «[...] дар» гэжэ 3-дахи шатын [...] 16 хүн шагнагдаба. Тэдэн[...] Хэжэнгын аймагай «Ко[...] колхозой гэшүүн Е. И. [...] Кабанскын аймагай Шигае[...] ной гэрэй эзэн эхэнэр У. Н[...] нова, Яруунын аймагай [...] хоной гэрэй эзэн эхэнэр И[...] нова, Кударын аймагай В[...] вай нэрэмжэтэ колхозой [...] П. К. Коновалёнкова, Ула[...] родой Железнодорожно р[...] рэй эзэн эхэнэр В. Н. Па[...] лон бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ 1-[...] тын медаляар 27, «Эхын [...] гэжэ 2-дохи шатын медаля[...] шагнагдаһан байна.

Нүүрһэн ехээр алмагдана

Улан-Удэ станциин депогой паровознигууд тулишэ арьбалхын түлөө хоорондоо мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Депогойхид май, июнь һарын турша соо 680 гаран тонно түлишэ арьбалаа.

Ахалагша машинистнууд Филонов, Жарков, Елисафенко, Баранов гэгшэдэй даадаг паровозуудай коллективүүд илангаяа ехэ амжалта туйлана. Эдэнэр хахад жэлэй турша соо тус бүридөө 50—130 тонно түлишэ арьбалаа. Эдэ коллективүүд алмагдаһан нүүрһээрээ һара бүри 2—3 дахин рейс хэнэ. Залуу машинист Ю. Петровой хүтэлбэрилдэг бригада нүүрһэ арьбалгаар бага бэшэ амжалта туйлаа. Бригадын гэшүүд һүүлшын 3 һарын [...] 34 тонно үнэтэ түлишэ [...] Нүүрһэ арьбалгын талаар [...] шэлтэй болоһон бригадану[...] шээ бусад бригадануудые [...] абана. Паровознигуудай [...] нэгэдэхи кварталда норм[...] гээр галдаһан нүүрһээ [...] хүсэлдүүлээд, нүүрһэ алма[...] амжалта туйлажа байна.

Алмаһан нүүрһээрээ [...] гурба дахин рейс хэхэ гэ[...] го паровознигуудай бри[...] урдаа табяад, энэ зорилго[...] хын түлөө бүхы хүсэеэ [...] байна.

В. [...]

...БУТЫД ГАРМАЕВАГАЙ ДҮЙ ...ҮРШЭЛ ТУХАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

...тын хурьгад юугээрээ һайн бэ

...н Кяхтын аймагай Мален... нэрэмжэтэ колхозой хонишон ... Гармаевагай ажал хүдэлмэ...дүй дүршэл тухай «Бурят-Мон... үнэн» газетэ дээрэһээ унша...этэ һонирхоһон, өөрынгөөшье ...үдэлмэридэ халажа абамаар ...дүй дүршэлтэйнь танилсаһан ...б.

...олхоздоо олохон жэлэй тур... хонишоноор хүдэлмэрилөө... ...хоёрдохи жэлээ хонидоо эртэ ...руулжа байнаб. Тиихэ зуураа, ...үү аргын үлүү һайн байһаниие ...өө ажал хүдэлмэри дээрэһээ ... абааб. Эгээл тиимэһээ эр... ...рьгадые абахада, хабарай, ...да орходоо юугээрээ һайн ...өө жэлдэ энэ онол арга хэ...нэй ашаар юу туйлаабиб гэ...һо тэдыгээр хөөрэхэ хүсэлэн...

...ндо жэлдэ эгээл түрүүшын... ...идоо эртэ—үбэлэй һара... хурьгалуулжа үзөө һэм. Тии... ...рынгаа хонидой хахадһаань ..., 200 шахуу хонидые үбэ... ...жабрь, январь, февраль һа... ...а түрүүлжэ, абаһан хурьга... ...эшье хоролто гарзагүйгөөр ...һэн байнаб. Тиихэдэ тэжээл ... сагта яһала бии байбашье, ...ээшээ барагдажа, хониднай ...бараар хээрын бэлшээридэ ...һэн. Үбэл хурьгалһан хонид... ...ар эртэ, саһатай шахуу бай... ...бэлшээридэ гарахадаа түрүү... ...огооноор хүсэ шадалаа нэмэ... ...галасатай байгаа. Харин ха... ...агсууда, Үбһэ тэжээлэй хо... хурьгалһан хонид һү багатай ... дээрэһээ хурьгаяа садхаадаг... ...ээр тураһанһаа боложо, ноо... ...р гээжэ ондо ородог, хожом ... таргаласагүй байдаг гээшэ. ...н хурьгадые абахада үнөө ...ээ үлүүб гэхэдэ, зундаа һай... ...алһан хонид намар, сен... ...ара соо хусада һайнаар оро... ...байрасагүй байдаг юм. Тии... ...тын хурьгад үбэлдөө һайнаар ...болоод, хабартаа бэлшээридэ ...аа түрүүшын шэмэтэй но... ... ехэ түргэн түлжэдэг, тиигэ...н, намартаа ото бэлшэжэ, ...тын эхилхэдэ бүдүүн түлгэ ...болоһон байдаг байна. Зун... ...мо хонидые хайшалжа дүүр... ... һүүлээр эртын хурьгадые ...хадамнай тус бүриин 400— ...мм ноохо үгэһэн юм. Тии... ...йто зундаа хайшалалгын бо... ...томо хонидһоо дутуугүй ехэ ...тус бүриин 3—4 килограмм ...үгөө. Харин тиихэдэ хабарай ... ноохо түрүүшынгээ зун ... үгөөгүй, намар ташарайгүй ...даар үбэлжэлгэдэ ороһон

...ршэ намар отарынгаа 302 ... искусственнаар ороондо ...а, энэ жэлдэ бултыень эртэ— ...ь һараһаа эхилээд, февраль ...р хурьгалуулһан байнабди. ...э эртын 302 хурьгадые аба... ...эшье хоролтогүйгөөр түлжүү... ... Эртэ гараһан хурьгаднай түрүүшын ногооноор улам түлжэжэ, зундаа дунда зэргээр толгой бүриин 560 грамм, эрхимынь 700 грамм хүрэтэр ноохо үгөө. Тиигэжэ манай отара эртын хурьгадые абадаг болоһоной ашаар центнер хахадһаа үлүү нэмэлтэ ноохо абадаг болоо гээшэ.

Эхэ хониднай урданайхидаал бэшэ, үбэл эртэ хурьгалһан дээрэһээ хабартаа ядангүй, ноохоёо гээнгүй, тарган тобир ондо ороһон, хайшалалгын үе болотор ноохониинь һайнаар хөөрэжэ үгэһэн юм. Энэ жэлдэ түсэбэй ёһоор хонин бүриһөө 2,8 килограмм ноохо хайшалха байһан аад, харин 3,4 килограмм хайшалаабди. Энээнэйнгээ түлөө манай отарын хонишод хоёрдохи шанда хүртэжэ, 700 түхэриг мүнгэ, мүн 38 килограмм ноохо нэмэлтэ түлбэри абаһан байна.

Зүгөөр бидэнэр эртэ түрэһэн хонидоо зундаа хэнзэлүүлдэггүй, хурьгадые нэгэ сагта абахые оролдодоггүй байнабди. Энээн тушаа хонишон нүхэр Гармаевагай дүй дүршэлһөө харахада ехэ зүйтэй зүб байна. Хэрбээ бидэнэр эртэ түрэһэн хонидһоо шэлэжэ, тобир таргануудыень хэнзэлүүлдэг байгаа һаа, хонидойнгоо тоо толгойе түргэнөөр олошоруулха аргатай болохо байнабди. Мүн тиихэдэ хурьгадые олон һараар һубайруулангүй, нэгэ хэмдэ гэхэ гү, али һара, һара хахадай турша соо түрүүлдэг болоо һаа, хурьгадаа харуулхада ехэ һайн байха һэн. Зүгөөр тиихын тулада типовой түхэлэй, һайн байра хэрэгтэй байна. Манай хонидой үбэлэй байранууд хүушаршаһан, типовой бэшэ дээрэһээ үнгэрхэдөө хурьгадаа хэдэн газар таһалан, таһалгануудта байлгахын аргагүй юм.

Энэ жэлдэ 300 гаран хони хоёр хүн, наһатай хонишон Бальжит Бадмаеватай хамта харууһалһан байнабди. Хонидой олооро түрэлгэн соогуур колхозой правлени хурьгашадые үгөө һэн. Мүнөө хоёр хүн хаража байнабди. Мүнөө жэлдэ мүн лэ эртэ түрүүлхэеэ зунай зүлгэ ногоон бэлшээридэ хонидоо һайса таргалуулжа, искусственнаар ороондо оруулхаяа бэлдэжэ байнабди. Манай отарын зуһажа байһан Заха гэжэ газар яһала эдеэлсэ һайнтай, нарин ногоотой тала, добо газар юм. Энэ жэлдэ хура бороотой аад, бэлшээриимнай ногооной ургасашье һайн.

Манай харууһалдаг хонид ехэнхидээ нарибтар ноохотой хонид юм. Ерэхэ жэлдэ хонидоо эртэ түрүүлжэ, хонин бүриһөө хурьга абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ, хонин бүриһөө дунда зэргээр 4 килограмм, тиихэдэ хурьган бүриһөө 550—600 грамм ноохо хайшалха социалистическэ уялга абаабди. Мүн гансашье манай отарынхид бэшэ, харин манай колхоз эхэ хонидоо бултыень эртэ хурьгалуулдаг болохонь.

Р. Батуева, Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой хонишон.

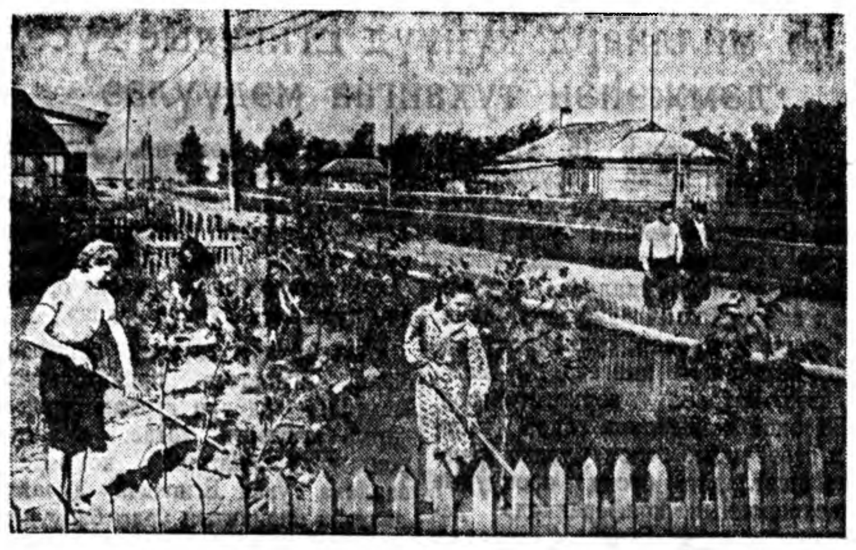

Алтайска хизаар. Кулундинска районой Маленковой нэрэмжэтэ артелиин гэшүүд өөрынгөө колхозно тосхониие болбосон түхэлтэй болгожо байна. Гэр бүхэнэй дэргэдэ сад тарилгана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу колхозницанууд шэнээр таригдаһан сад харууһалжа байна. ТАСС-эй фотохронико.

Һүүлэй почтоһоо

Хайнаг үнеэнһээ 10 литр һү

Һү ехээр һаахын түлөө социалистическэ мүрысөөн республика дотороной үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Мүнөө жэлдэ колхозууд болон совхозуудай һаалишад, малшад үдэр бүхэндэ үнеэн бүриһөө хахад пүүд, пүүд һү һаахын түлөө мүрысэнэ. Һү ехээр һааха гэһэн энэ бүгэдэнийтын тэмсэлдэ Ахын һаалишад оролсоод, һайнаар ажаллажа байна.

Ахын аймагай XX съездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Дулма Лопсановна Мандагаева үнгэрэгшэ жэлдэ 25 хайнаг үнеэ даажа хараха зуураа, тус бүриһөөнь 663 литр һү һаагаа һэн. Мүнөө жэл Дулма Лопсановна үдэр бүхэндэ үнеэн бүриһөө 10 литр һү һаахын түлөө шударгыгаар тэмсэжэ, һайн үрэ дүн туйлана. Ахын түрүү һаалишан тухайда «Красные Саяны» гэжэ газетэ тусхай хуудаһа хэблэн гаргаа.

Түрүү һаалишад Мандагаева нёдондо һү һааха түсэбөө гурба мянга шахуу литрээр үлүүлэн дүүргэһэн юм. Мүнөөшье нүхэр Мандагаева һайнаар хүдэлжэ байна. 1955 оной октябриин 1-һээ энэ жэлэй июниин 20 болотор Дулма Лопсановна үнеэн бүриһөө 300-гаад литр һү һаагаа. Үнеэн бүриһөө үдэр бүхэндэ 8—10 литр һү һаахын түлөө тэмсэн, мүнөө 6—8 литр һаана.

—«Бүри эртэнһээ сүүдхэ бүхэнэй һаамые дээшэлүүлхэ ёһотой байһан аад, бэлшээриимнай газар муушаг байгаа. Тиимэ болобошье, хайнаг үнеэнһээ 10 литр һү һааха арга бии. Нёдондо жэлэйхиһээ бүри ехэ һү һааха уялгатайб, — гээд нүхэр Мандагаева хөөрэнэ гэжэ энэ хуудаһандань хэлэгдэнэ.

Һаалишан Мандагаевагай үдэр бүри сахидаг гурим, үнеэ һаадаг, харууһалдаг, эдеэлүүлдэг, тугалнуудые тэжээдэг дүй дүршэлынь саашадаа дэлгэрэнгыгээр харуулагдана. Хаража байһан үнеэдээ һү ехэтэй болгохо гэжэ оролдодог, тогтоогдоһон гуримай ёһоор үнеэдээ эдеэлүүлдэг, харууһалдаг, һаадаг юм.

«Һаалишан Дулма Лопсановна Мандагаева даажа абаһан үнеэдээ дурсагдаһан гуримай ёһоор адуулһанай, харууһалһанай, һааһанай ашаар хайнаг үнеэнһээ үдэртөө 6—8 литр һү һаагаад, һанаа амараагүй, харин 10 литр һааха гэжэ оролдоно, үнеэн бүриһөө 750 литр һү һааха уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Энэ уялгаяа дүүргэхэнь лабтай.

Нүхэр Мандагаевагай энэ дүй дүршэл хайнагуудһаа гадна, нютагай үүлтэрэй ба һарлаг үнеэдые харууһалха, һааха хэрэгтэ нэбтэрүүлэгдэжэ болохо байна. Тиимэһээ, энэ түрүү аргые колхозуудай һаалишад халан абаха ёһотой» гэжэ тэрэ тусхай хуудаһан соонь хэлэгдэнэ.

Һарлаг ба хайнаг үнеэн бүриһөө үдэртөө 4—10 литр һү һаахын түлөө тэмсэхые уряалһан һаалишан нүхэр Мандагаевагай дүй дүршэл тухай хуудаһан бусадта ехэ туһатай, һайшаалтай байна.

Ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ

Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо барилгын ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада колхозой барилгын бригадын хүсөөр малай олохон типовой байранууд, малшадай орохо гэрнүүд, автомашинын гараж ба бусад олон барилганууд хэгдэһэн байха юм. Мүн энээнэй хажуугаар колхознигууд өөһэдтөө олооро гэрнүүдые барижа ородог болоо. Энэ хутасаа соо колхозой центртэ 40 гаран гэр баригдаһан байна.

Энэ жэлдэ Наринай адаг гэжэ нютагта хонинои байра, колхозой центртэ гахайн байра, орооһо хадагалха шулуун склад ба олохон байрын гэрнүүд баригдажа байна. Барилга дээрэ модошо дархашуул нүхэд Раднаев, Абашеев, шофернууд Доржиев, Гармажапов гэгшэд оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилнэ.

С. Дугаров.

Электрын гэрэл оруулагдаба

Һаяхан Бичурын аймагай «Коммунизм» колхоз 75 мориной хүсэтэй локомобиль абаад, тэрэнээ тодхожо байна. Энэ шэнэ электростанциин ашаглалгада оруулагдахада, колхозой 3 полевой станда, холын бусад байрануудта электрын гал оруулагдаха юм. Мүнөө столбонуудые һуулгаха, утаһа татаха хүдэлмэри сүм дүүргэгдээ.

Мүн һаяар холын полевой станнуудта, малай фермэнүүдтэ радио оруулагдахань.

В. Жалсанов.

Клубай хүдэлмэриие һэргээхэ

Ажалшадай дунда ябуулагдаха гэгээрэл болбосоролой хүдэлмэриин зарим нютагуудта тоогдодоггүй байһан тушаа нэгэ колхозой жэшээ дээрэһээ харуулхые хүсэгдэнэ.

Зэдын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Тэдэнэй клубынь түхеэрэлгээр тон муу, тэрэ мүртөө сонхонуудайнь шэл тэһэрхэй, бороогой ороходо хушалтань дуһаалдаг, тиимэһээ ехэ заһабари хэхээр болонхой. Горьтойхон залтай аад, оройдоо арбаад һандалитай. Клубтань кинокартина хаа яа харуулагдана, танцаһаа ондоо ямаршье хүдэлмэри тэрэ клубта ябуулагданагүй. Тэрэ мүртөө клубынь һүүлэй үедэ барилгашадай байра болгогдошоо.

Клубые даагша нүхэр Плюснин хүдэлмэриин ямаршье түсэбгүй, танца, кинонһоо ондоо юушье эмхидхэхээ мэдэдэггүй байна.

Енхорой библиотекэһээ хахад жэлэй саада тээ асарһан нэгэ хайрсаг номуудые нүхэр Плюснин гэртээ байлгаһаар. «Тэдэниие уншаха хүн колхоздо үгы» гээд, юушье хэдэггүй байһанаа балаална. Клубтаа газетэ, журналнуудые захижа абадаггүйбди гэнэ. Тэндэнь хүгжэмэй хэрэгсэлнүүд, шатар, даамай талаар мүртэй юумэн байхагүй.

Боцо тосхондо худөөгэй лекторнуудай нэгэдэл бии нэрэтэй аад, нэгэшье лекци эмхидхээгүй байха юм. Мүн КПСС-эй айкомой пропаганда ба агитациин таһаг һара бүхэндэ тэды лекци уншаха гэжэ түсэблэдэг, теэд тэдэнэй нэгэниинишье уншагданагүй гэжэ нүхэр Хороших — Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь—мэдүүлнэ.

Тэндэхи Георгиевскэ долоон жэлэй һургуулиин багшанар тосхонойнгоо культурна ажабайдалда эдэбхи багатайгаар хабаадалсана.

Кинокартина хаа яа харуулагдахадаашье, шанар муутайгаар, дуу һулатайгаар гаргагдана гэжэ тэндэхи зон тэмдэглэнэ. Отара, бригаданууд, гүүртэнүүд дээгүүр кино харуулжа ябадаггүй, мүн сельпогой магазиин нүүдэл наймаатайгаар хүдөө гарадаггүй байна. Харин һүүлэй үедэ шалгалта хэгдэжэ, арбаад гаран хоног соо хаалгатай байһаар. Нэгэ бишыхан ларек бии аад, тэндэнь архи, тамхин, сай, дабһан гэхэ мэтын жэжэ хэрэгсэлнүүдһээ ондоо юумэн хомор.

Малшадай дунда социалистическэ мүрысөөн хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Үнеэдэй центральна гүүртэ шадар огородно бригада, гахайн фермэ бии юм. Тэндэ нилээн олон хүн, ехэнхидээ залуушуул ажалладаг. Энэ газарта культбаза эмхидхэхэ аргын бии байтар хэншье хэрэгсээнэгүй. Эндэхи залуушуул сүлөөтэй сагаа мини байлгаар үнгэргэнэ. Заримдаа кино хараxаяа, танца наадахаяа колхозой центр хүрэтэр 3 километрын газарта ошохын тула бүхэли һүниндөө шахуу ябаха баатай болоно. Гүүртэ дээрэ ном, газетэ, журнал абаашагданагүй, лекци болон хөөрэлдөөн эмхидхэгдэнэгүй. Тус колхозой ондоошье гүүртэ, отарануудта иимэрхүү байдалтай.

Мүрысөөнэй дүнгүүдэй согсологдодоггүй дээрэһээ, һаалишадынь ажалайнгаа дүнгые мэдэнэгүй. Һаалишадай үдэр бүри һааһан һү тэмдэглэдэг хуудаһануудһаа бэшэ, харуулан ойлгуулха ондоо юумэн тэндэнь үгы шахуу. Колхозой правлениин байшангай газаа показателиин хоёр доска бии аад, юушьегүй хооһон зандаа байһаар.

Н. Цыбенов, манай корреспондент.

В. ПЕТОНОВ.

Үдэшэлэн...

Үдэшэлэн.. үүлэд харлаба захаараа,
Унтажа эхилбэ үдэрэй туяан.
Тойроод, номгон: байгаали дахаараа
Толгойгоо хушаад хэбтэһэндэл
һажаа.

Хотогорто нарһан хуһантай
зэргэлээд,
Харанхыда толгойгоо холбоод
гунхана,
Нойрто дарагдангүй, горхон
һэргэлэн
Намдуухан жэгдээр хөөрэн
шолшогононо.

Эгсэ эрьедэ хулһан һаршаганана,
Элихэнээр дуугаа татана, бударгана.
Горхоной нюрууе мүнгөөр
мэлмэрүүлэн
Гарана һара хадаһаа һугаран.
Хүхюугээр үнгэргэһэн жэлнүүдээ
һанан,
Харанхы руу шэртэнэб, дабшалан.

Г. ЦЫБЕНЖАБОН.

Нүхэрэй захяа

(ДУУН)

Заһамал түргэн хүлэгөө
Захынгаа дабаанда унаарай даа.
Зургаахан жэлэй һургуулияа
Золтой дүүргэжэ ерээрэй даа.

Хатарша түргэн хүлэгөө
Холынгоо аянда унаарай даа.
Хоридохи съездын уряагаар
Колхоздоо мэргэжэлтээр ерээрэй
даа.

Ардаг түргэн морёо
Агынгаа талада унаарай даа.
Абынгаа захяае дүүргэжэ
Артельдээ агрономоор ерээрэй
даа.

Табималхан түргэн хүлэгөө
Тала нютагтаа унаарай даа.
Түрэл партиингаа уряагаар
Түргэн ажалаа хүгжөөлсөөрэй
даа.

Шэнэ табанжэлэй түрүүшүүл

СУУТА ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ НЭГЭН

...дой манган томо корпусуудай дээгүүр шэнгэхэн хүхэ ...ан үглөөнэй тунгалаг агаарта нэмжын харагдана. Тэдэ ...удай хоорондуур зурыһан асфальтированно харгыгаар ..., мүн элдэб юумэ шэрэһэн ав...ануудшье иишэ тиишээ һүн...

...овозо-механическа цех. Эндэ ...н халаан һаяхан эхилээд ... Цех соо халуун хүдэлмэриин ...дундаа ябажа байһаниинь ... станогуудай, мостовой кра...рэн хамтархадаа ямар нэгэ ... шааян урдаһандал шэ...уулдана. Үе үе болоод лэ эн...тэндэшье электрогагнууриин ...гаама ялагар гал сахид...

...н зүүн тээһээ ороһон үүдэн...о бэшэ, ханын захаар түмэр ...адаг хэдэн станогууд зэргэ... Тус бүридэнь байһан хүнүүд ...тухагүй хүдэлмэрилнэ. Тэдэ...ундахи станогто нарихан са...арайтай гуша холо гарамгай ... нэгэ хүн отолуурайнгаа ...оо ехэл наринаар адаглан ха... Станогойнгоо тааралдан, нэгэ ...нээр хүдэлхэдэнь эзэнэйнь ...а баярай тэмдэг үзэгдэнэ.

...аша Очирович, станогтнай ...охидхоноор, дорьбоогүйгөөр ...б. Иимэл хадань нормоёо ...үлүүлдэг байнат,—гэжэ ха... ...и станогойнь эзэн хүдэлжэ ...ууряа хэлэбэ.

...Ши, Александр, намһаа дутуу...ршэлтэй аад, юу асуунаш? ... амжалта оролдолгын хүсэн ... Тиимэһээнь станогоол нари...харууһалха—эгээл шухала гэ...гшаб,—гээд Даша Дармаев ...ана.

...аша тон зүб хэлэнэ. Тэрэниинень өөрын хүдэлмэриин дүршэлһөө хаража болохол. Бидэ хоёрһоо хододоо урид ерээд, хүдэлмэриин эхилтэр хамаг механизмуудаа яршажа, тоһодожо байдаг лэ. Теэд, ажалайншье бүтээсэ бидэнэрэйхиһээ һурагтгүй дээгүүр,—гэжэ Александрын хажуудахи станогой эзэн Иван Онищенко хэлэнэ.

Цехын баруун захаһаа мостовой кран тогтонгүй һолжорон ерэжэ, эдэ нүхэдэй хүдэлмэрилдэг газарта паровозой 200 пүүд шэгнүүртэй цилиндр болохо томо гэгшын деталь буулгажархиба. Даша Очирович станогоо байлгажа, кранаар асарагдаһан тэрэ деталь хараад, «гайтайшаг хүдэлмэри байна даа, бидэ гурбанай хэндэ хүртэгшэ ааб» гэжэ хэлэбэ.

— Даша, айха юумэ байхагүй, шамһаа зайлахагүйл байха,—гэжэ хажуудань ерэһэн нүхэр Онищенко энеэбхилэн харюусаба.

— Юу хэлэнэбши, цилиндр бүтээлгэдэ мэргэжэл ехэтэй хүн хэрэгтэйл. Энээниие хэхэһээ байха зурагыеншье хаража ойлгохонь бэрхэтэй байнал.

Иигэжэ хөөрэлдэһөөр байтарнь ахалагша мастер Иван Воробьев хүрэжэ ерээд, Дашын гарыень шангаар адхажа:

— Даша Очирович, цехын начальник, парторгтой үсэгэлдэр хөөрэлдөө гээшэһэмди, Энэ цилиндрэй харуулдалгые та хэхэ болоот,—гэжэ хэлэбэ.

— Иван Константинович, энэтнай харюусалга ехэтэй хүдэлмэри байна. Нэгэхэн миллиметр алдаа һаа, иимэ ехэ металл голодоһондо гаргабал яахабиб?—гэжэ нүхэр Дармаев сошордонги янзатайгаар харюусаба.

— Хайшан гэхэб, иимэ хүдэлмэри таанад коммунистнуудтаа даалгангүй.

Үдэрэй эдеэлгэнэй һүүлээр Даша Очирович станогтоо хамагһаа түрүүн ерэнхэй, даалгагдаһан цилиндрэйнгээ зурагтай танилсажа, харуулдагдаха хобол, булан бүхэнэйнь хэмжүүрнүүдые саарһан дээрэ тэмдэглэн абажа байба. Һубарилдаһаар орожо ерэһэн нүхэдынь хажуудань ерэжэ, хэхэ юумыень станогтонь тодхолсохые дурадхаба. Тэдэнэр үшөө нэгэ хэды соо зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлдэ кранай хүдэр томо гоходо деталяа үлгэжэ эхилнэ.

— Даша, энэ цилиндрэй харуулдалгые һайн шанартайгаар хэжэ шадаа һаа, саашадаа эгээл нарин, орёо детальнуудые бүтээдэг ёһотой мэргэжэлтэ болохошни,—гэжэ нүхэдэйнь нэгэн урмашуулан хэлэбэ.

— Эгээн түрүүн станогто ерээд байхадаа иимэ детальнуудые бүтээдэг болохоб гэжэ һанагшагүй һэм, толгойдо тудабал даа,—гээд Даша Очирович станогтоо табигдаһан деталяа бүхэлжэ ороно. Үшөө хахад час шахуу сагай үнгэрөөд байхада нүхэр Дармаевай харуул һолжоржо, отолуурынь нарихан түмэр зомгоол һубижа эхилнэ...

***

...1951 оной февраль һэн. Үбэлэй янгинама хүйтэн бууралха тээшээ забдажа байба. Ехэ заводой хашаа соо түрүүшынхеэ ороод ябаһан Даша Дармаевта юумэн ехэ һониноор харагдаа бэлэй. Цехүүдэй олон мянган хүдэлмэришэдэй үдэрэй эдеэлгэндэ гараад, столовонууд тээшэ ошохо, гудогой абяанай эндэ тэндэһээ соностохо—худөө нютагай ажабайдалһаа бүришье ондоогоор үзэгдэбэ. «Паровозо-механическа цехын начальнигта» гэһэн саарһаяа гартаа бариһаар нүхэр Дармаев томо гэгшын шулуун корпусой үүдэндэ ерээ һэн. Элдэб станогууд болон түхеэрэлгэнүүдээр дүүрэтэр табяатай хэдэн пролёдуудые хүндэлэн гаража, хоёрдохи дабхарта гараһанайнгаа һүүлдэ тэрэ цехын начальнигай кабинедые олоо.

Улаан сэмбээр хушаатай столой саана һууһан үндэр сагаан хүн Дашын гарые барижа мэндэшэлхэ зуураа, «заводоуправлениин хүдэлмэришэдэй кадрнуудай таһагһаа ерэбэ гүт?»—гэжэ асууба.

— Тиибэ.

— Ямар мэргэжэлтэйбта, урдань заводто хүдэлмэрилжэ үзөө һэн гүт?

—Ямаршье мэргэжэл байхагүй, заводто түрүүшынхеэ ороод байнаб,—гэжэ Даша сэхэ руунь табиба.

—Хамаагүй, заводто хүдэлхэ дуратайл һаа, ямаршье мэргэжэлтэй болохот. Манайда тандал адли худөөһөө ерэһэн олон хүнүүд ажалай эрхим һайн мэргэжэлтэд болонхой юм,—гэжэ начальник Дашын хүсэл зоригые дэмжэбэ.

— Заводто хүдэлхые хүсэһөөр үниинэйб. Тэрэ хүсэлни одоошье бэелүүлэгдэбэ,—гэжэ Даша харюусаа һэн.

Хойто үдэрынь Даша түмэр харуулдагшын мэргэжэлдэ һураахын тула цехын үндэр мэргэжэлтэдэй нэгэн — Андрей Сызеновтэ даалгагдаа. Энэ мэргэжэл шудалха гээшэ тиимэ хүнгэхэн хэрэг бэшэ байгаа. Эгээн түрүүн станогойнгоо бүхы оньһонуудтай танилсажа, хүдэлгэжэ һураха хэрэгтэй. Удаань харуулдагдаха деталиингаа зураг уншажа һураад, тэрэнэй ёһоор харуулдаха. Даша һуралсалайнгаа түрүүшын үдэрһөө ажал хэрэгтээ оролдосо ехэтэй, нарин нягта байһанаа харуулба. Энээгээрнь урмашаһан Андрей Сызенов хүдэлмэриингөө баян дүй дүршэлые дамжуулан үгэхын тулада ехэхэн оролдолго гаргатша һэн. Иигэжэ гурба һарын туршада һураад байхадань Дашые бэеэ даагаад хүдэлмэрилдэг болгоо. Түрүүшын үедэ голодоһоншье гарадаг, халаанай нормошье заримдаа дүүргэгдэдэггүй һэн. Теэд үдэр, һарын үнгэрхэ бүри шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, Даша Очирович үнгэрһэн табанжэл соо арбаад жэлэй даалгабари дүүргэжэ, шэнэ табанжэлые угтаа бэлэй.

***

Цехын улаан булан соо хүдэлмэришэд олооро сугларанхай. Хэдэн хүнүүдэй удаа үгэ абаһан нүхэр Дармаев иигэжэ мэдүүлбэ:

—Нүхэд, үйлэдбэриингөө энэ зүблөөн дээрэ КПСС-эй XX съездын шиидхэбэриие зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, зургаадахи табанжэлдэ социалистическэ промышленностиин хэды ехээр хүгжэн дэбжэхэ байһаниие мэдэбэбди. Парти, правительствынгаа табиһан энэ зорилгые бэелүүлхын тулада ажалай вахтада жагсаха зуураа, һара бүриингөө даалгабариие 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэхэ гэһэн шэнэ уялга абанаб...

Тэрэ гэһээр горьтойхон саг үнгэрөө. Даша Очирович абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байна. Байгша оной эхинһээ хойшо һара бүриингөө даалгабариие 150—200 процент дүүргэжэ ябана. Ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхын тулада уралан нарижуулгын дурадхал зохёоно. Станогто томо деталь харуулдахадаа хэрэглэхэ тусхай түхеэрэлгэ зохёожо, дунда зэргээр нэгэ деталь бүтээлгые 30—35 минутаар түргэдхөө.

Нүхэр Дармаев үнэн сэхэ ажалаараа Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэ профсоюзай завкомой ба КПСС-эй Улан-Удын горкомой гэшүүнээр һунгагдаһан байна.

— Үндэр бүтээсэтэ ажалаараа зургаадахи табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлэлсэжэ байһан түрүүшүүл манай заводто олон юм. Тэдэнэй нэгэн Даша Очирович Дармаев болоно,—гэжэ цехын парторг нүхэр Мажоров омгорхон хөөрэнэ.

Б. ДАШИЕВ.

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИИН ОРОНУУДТА

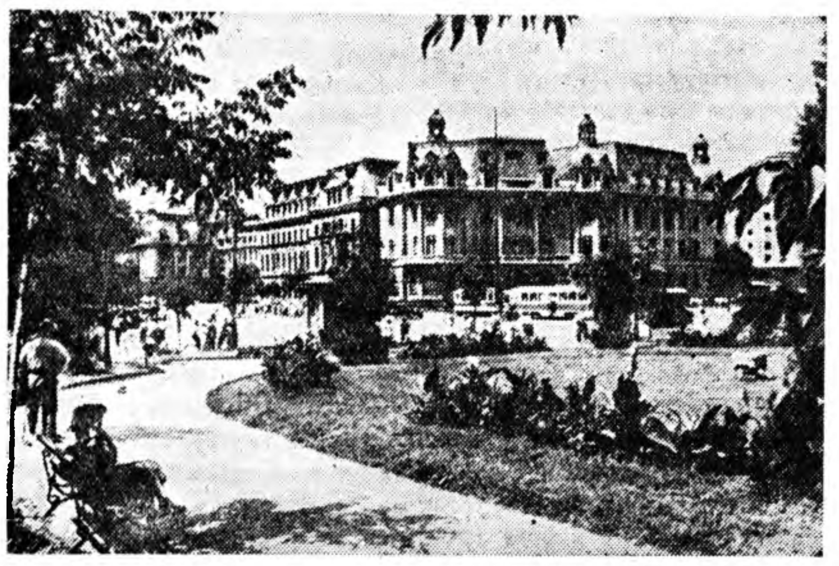

Румынска Арадай Республика. Бухарест. Н. Бэлчэскугай нэрэмжэтэ талмай, тэрэшэлэн К. И. Пархоной нэрэмжэтэ университет.

Ородой болон советскэ литература МНР-тэ оршуулагдана

УЛАН-БАТОР, августын 14. (ТАСС). Залуу уранзохёолшо Чимид гэгшын оршуулһан, Пушкинай «Евгений Онегин» гэжэ роман түрүүшынхеэ монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ.

Ородой литературын классигуудай зохёолнууд болон советскэ уранзохёолшодой эрхим зохёолнууд монгол уншагшадай дунда ехэ суутай болонхой. Тэдэнэй олонхинь монгол хэлэн дээрэ хэблэгдээ.

Толстойн «Дайн ба эб найрамдал» гэжэ романай түрүүшын хубинь, Достоевскиин «Үгытэй хүнүүд», «Игориин полк тухай домог» һаяар хэблэгдэжэ гараха байна. Гончаровой «Обломов» гэжэ роман, Толстойн «Анна Каренина», Чернышевскиин «Юу хэхэб?», Некрасовай «Русьда ажаһуухада хэндэ һайн бэ?» болон М. Горькиин хэдэ хэдэн зохёолнууд оршуулагдажа байна. Тэрэшэлэн Монголой ажалшад Шолоховой, Лацисай, Гайдарай болон советскэ бусад уранзохёолшодой зохёоһон номуудай оршуулгые уншаха байна.

Чехословакида үйлэдбэрилэгдэһэн түрүүшын транспортна самолёт

ПРАГА, августын 15. (ТАСС). Пражска авиационно заводто бүтээн гаргаһан пассажирска самолёт үсэгэлдэр түрүүшын туршалгын ниндэлгэ хээ. Энэ хадаа эсэгэ орондоо бүтээгдэһэн түрүүшын транспортна самолёт юм. Самолёт соо 18 хүнэй багтахаар. Шэнэ конструкциин хоёр мотороор, мүнөө үеын навигационно түхеэрэлгээр энэ самолёт хангагданхай. «ИЛ-14» гэжэ советскэ самолёдой түхэлөөр энэ машина баригданхай.

Мүнөө энэ шэнэ самолёдые олоор бүтээн гаргахаар бэлэдхэжэ байна.

Национальна фронтын бүхэпольско комитедэй пленум хүдэлмэреэ дүүргэбэ

ВАРШАВА, августын 15. (ТАСС). Национальна фронтын бүхэпольско комитедэй Пленум Варшавада хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Национальна фронтын хүдэлмэри ба зорилгонууд тухай Польско Арадай Республикын гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ Александр Завадскиин элидхэлые пленумдэ хабаадагшад зүбшэн хэлсээ.

Национальна фронтын бүхэпольско комитедэй түрүүлэгшээр А. Завадскиие пленум һунгаа. Тэрэшэлэн комитедэй президиумэй ба секретариадай гэшүүдые олон болгоо.

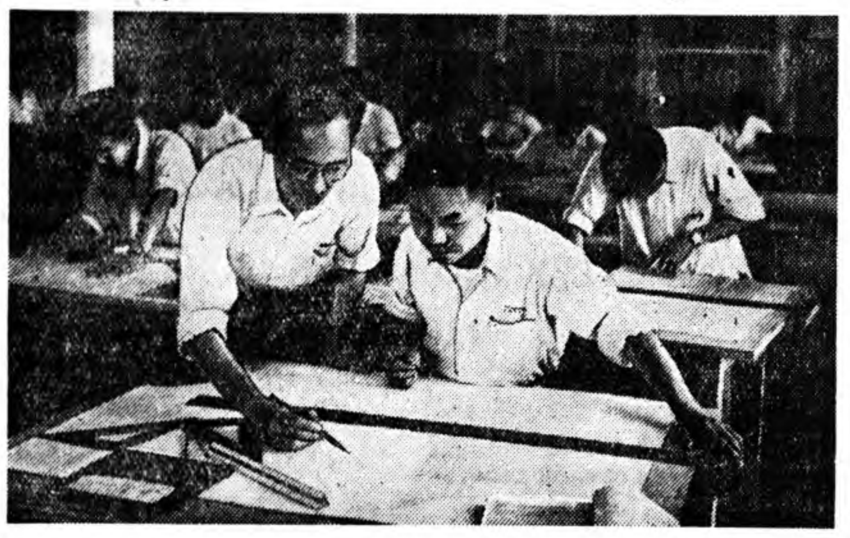

Хитадай Арадай Республика. Студент Ян Чун-вань 26 наһатай болобо. 16 наһатайдаа тэрэ рикша болоһон юм.

Шанхайһаа гоминдановецуудай үлдэгдэһэнэй һүүлээр энэ бэлиттэй хүбүүнэй эрдэмдэ һураха үргэн харгы нээгдээ һэн. Тиигэжэ Ян Чун-вань хүдэлмэришэдэй үдэшын һургуули дүүргээд, хоёр жэлэй саада тээ Шанхайн университедэй машина бүтээлгын факультедтэ ороо. Эрхим студент Ян Чун-вань дипломно проектоёо мүнөө бэшэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ян Чун-вань (баруун гарһаа) ба тэрэнэй консультант Цю Ти-гуам харуулагдана.

Синьхуа агентствын фотохронико.

„1,5 миллиард хүнүүд Египедые хүсэд дэмжэһэн тухайгаа мэдүүлээ"

КАИР, августын 15. (ТАСС). Суэцкэ канал тухай асуудалаар, Лондонско конференцидэ хабаадаха гэжэ Египедые уриһан тушаа Египетскэ правительствын мэдүүлгые дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арад зон һайшаан дэмжэһэн байна.

Суэцкэ каналаар, суднаар сүлөөтэйгөөр ябалгые хангаха ба тиимэ хэлсээе баталха зорилготойгоор, 1888 оной конвенцидэ гараа табиһан гүрэнүүдые болон Суэцкэ каналые ашагладаг бусад оронуудые уласхоорондын конференцидэ хабаадуулха гэһэн Египедэй дурадхалые һайшааһан мэдээсэл олон оронуудһаа абтана гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Суэцкэ канал тухай асуудалаар Египедэй хараа бодолые хүсэд дэмжэһэн тухайгаа арабска оронуудай лигын Совет үсэгэлдэр баталан абаһан шиидхэбэри соогоо мэдүүлһэн байна гэжэ мэдээсэгдээ.

Египедые дэмжэһэн тухай мэдээсэлнүүдые газетэнүүд олон оронуудһаа абажа толилно.

«Аль-Гумхурия» гэдэг газетэ иигэжэ заана: «Дэлхэйн элдэб оронуудай, элдэбын шажанда шүтэдэг, элдэб национальностиин миллиард хахадһаа дээшэ хүнүүд Суэцкэ канал тухай асуудалаар Египедые хүсэд дэмжэһэн тухайгаа мэдүүлээ».

«Египедэй мэдүүлгэдэ харюу» гэһэн статья соогоо тус газетэ иигэжэ бэшэнэ: Египедтэй хани барисаата гүрэнүүд тэрэнэй мэдүүлгые амаршалан хүсэд дэмжэнэ. Египетскэ правительствын мэдүүлгэ хүсэһэн хүсэлыемнай баримтална, Египедэй дурадхалнуудые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ зорюулхабди гэжэ арабска олониитэ болон арабска оронуудай тушаалта хүнүүд заана».

«Аль-Абхар» газетын бэшэһэнэй ёһоор, Египетскэ правительствын мэдүүлгэ баруун гурбан гүрэнүүд дотор мэгдэлгэ татаа. «Уласхоорондын түлөөлгэтэй конференци зарлаха тухай Египедэй дурадхал дэлхэйн олониитын урда баруун гүрэнүүдые аягүй байдалда оруулаа. Египет хадаа асуудалые амгалан ёһоор хэлсэхэһээ арсанагүй, хүсэд түлөөлэлгэтэй органдо хэлсэһэнэй ёһоор каналаар сүлөөтэйгөөр ябалга хангаха хэлсээ туйлахаһаа арсахагүй байһанаа сэхэ мэдүүлээ».

«Аль-Кахира» гэдэг газетэ «Каирска конференци зарлаха тухай дурадхалые бидэнэр юундэ дэмжэнэбибди» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Лондонско конференцидэ 22 гүрэн хабаадалсаха гэжэ хэлсэгдэһэн байгаа. Тиихэдэ Египет 45 гүрэнэй хабаадалгатайгаар конференци зарлахые дурадхана. Президент Гамаль Абдель Насерай дурадхаһан конференци лондонско конференцидэ орходоо уласхоорондын ехэ удхашанартай байхань энэ юрын сасуулалта дээрэһээшье харагдана».

Хитадай байгаалиин баялиг арадай аша туһада зорюулагдана

ПЕКИН, августын 14. (ТАСС). Шаньдун провинциин центральна районд түмэрэй рудагаар баялиг уурхай олдоо гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Тус район коксологдодог нүүрһэ болон гал даасатай материалнуудые абадаг газарта дүтэ байһан туладаа эндэ металлургическа предприятинуудые барихада таарамжатай эрхэ байдал бии болгоо.

Хэбэй провинциин урда талада бэдэрэлгын партинууд түмэрэй рудагай уурхай мүн лэ олоо.

Синьцзяньда Караман районд нефтиин баялиг уурхай һаяхан олдоһон байгаа. Тэндэ шэнэ город бодхоогдожо, нефтишүүлэй байха гэр байранууд баригдажа байна. Үбэл болотор 50 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд эндэ ашаглалгада орохо юм. Городто больница, Культурын байшан, кинотеатр, һургуули, ясли баригдаха байна.

Аденай портово хүдэлмэришэдэй забастовко

НЬЮ-ЙОРК, августын 15. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, хэдэн хүдэлмэришэдые хуули бусаар хүдэлмэриһөөнь гаргаһаниие буруушааһанай тэмдэг болгон Аденай докернууд забастовко соносхоо. Гаражуудай болон бусад хэдэ хэдэн предприятинуудай хүдэлмэришэд тэрэшэлэн забастовкодо хабаадалсаһан байна.

Хүдэлмэришэд августын 13-да демонстрацида гараа гэжэ мэдээсэгдэнэ. Демонстрацида хабаадагшад болон полици хоёрой хоорондо тулалдаанууд боложо, полицейскэнүүд демонстрантнуудые буудаһан байна.

Индийскэ хирургнуудай туйлалта

ДЕЛИ, августын 14. (ТАСС). Калькуттада индийскэ хирург хүнэй нюдэнэй харада шадамар бэрхээр операци хээ гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ. Операци хүүлһэн хүниинь зургаан жэлэй туршада юушье харадаггүй байһан аад, мүнөө дахяад харадаг болоо.

Французска Сомалидахи забастовко

ПАРИЖ, августын 15.. (ТАСС). Джибутиһээ Франс Пресс агентствын (Французска Сомалиин захиргаанай центр) мэдээсэһэнэй ёһоор, тэндэ бүгэдэниитын забастовко недели соо үргэлжэлжэ байна. Тэмсэлдэ бодогшод салин хүлһэ ехэ болгохые эрилтэ хэнэ.

Атлантическа далай һэтэ гараһан телефонно кабель

ЛОНДОН, августын 16. (ТАСС. Англиие Холбоото Штадуудтай ба Канадатай холбоһон, Атлантическа далайе һэтэ гараһан түрүүшын телефонно кабель татагдажа дүүрээ гэжэ лондонско радио мэдээсэнэ. Энэ шэнэ утаһан намар тээшээ хүдэлжэ эхилхэ. Энэ хадаа Атлантическа далайе һэтэ гараһан, сагай уларилда яахашьегүй, хэлхеэ шугамай түрүүшын системэ мүн болоно. Энээнэй урда тээ байгаалиин элдэб үзэгдэлнүүдтэ дайрагдадаг радио-телефон байһан юм. Энэ кабель таталгын сэнгынь 15 миллион фунт стерлинг болоно.

Колхозой амаралтын байшан

Сагаан һэмжэн үүлые соо харбаһан, сахюур шулуун оройтой Саян уулын хормойгоор сэбэр уһаяа хүүесэ урасхаажа байгаа Кынгэргэ голой эрье шадарай газар дайда үзэсхэлэн һайхан байгаалияараа олоной дура хүсэлые татана. Үглөөнэй сэлгеэн агаартал адли тунгалаг һайхан агаартай энэ нютагта, «Аршан» курортһоо холо бэшэхэнэ «Путь коммунизма» колхоз амаралтын байшан барижа байна.

Хүдөө ажахын артелиин шэнэ Уставай ёһоор колхозниигуудта жэл бүхэндэ амаралта үгтэдэг болоод байхада, энэ колхозой гэшүүд өөһэдтөө амаралтын байшан бариха гэжэ үнгэрэгшэ хабар шиидэһэн юм.

Хабар. Саһанай соохорлон хайлажа захалхада, колхозой үбгэд — дархашуул колхозниигуудайнгаа хүсэлые бэелүүлхэ хэрэгтэ туһалха дуратайбди гэжэ мэдүүлээ бэлэй. Тиигэжэ, залуу барилгашан Ринчин Шахмаловай хүтэлбэри доро барилгашадай звено бүридхэгдөө һэн. Тэрэ тоодо 77 наһатай Осор Борхонов, 68-тай Базар Шахманов, 65-тай Шираб Ябжанов, Лобсан Янданов, Данзан Халударов оролсоһон байгаа. Тиин комплексно бригадын бригадир, дүй дүршэл ехэтэй барилгашан нүхэр Мухуев хоёр дабхар энэ байшанай проект зохёогоо. Тэрэ проектыень колхозой правлени ба колхозни[...] һайшааһан байгаа.

Иигэжэ эмхидхэлэй[...] мэриин дүүрэхэтэй ха[...] ногойхид барилгада [...] дэхэ модо, шулуу, хир[...] рилгынгаа газарта зө[...] лаа һэн. Энэшье хү[...] удангүй дүүрэжэ, бар[...] гэрээ түлэб бодхоожо [...] юм. Үбгэжөөл дархаш[...] дамар бэрхээр хүдэл[...] хэдэхэн һарын турша[...] гэгшын 2 дабхар ба[...] торхо бодхоожо дүүргэ[...] нарин хүдэлмэринүүд[...] хын рама, үүдэнэй то[...] мэтые уран наринаар [...] халаа һэн. Мүнөө энэ[...] гынь колхознигуудай а[...] бэлэн болонхой. Бай[...] торнь 8 таһалга, стол[...] ни, улаан булан, на[...] зал, амарагшадай бай[...] һаруул таһалганууд т[...] дэнхэй. Байрынь таһа[...] та панцырна сеткэтэй[...] леэр хушаатай ялагар [...] шэнэ стол, тумбочкану[...] бяатай.

Колхозой амаралты[...] түхэреэн жэлдэ хүдэл[...] Сезон бүхэндэ 16 хү[...] юм. Тиин эдеэ хоол, м[...] ралтын бүхы гаргаша[...] нигуудай ажалта үдэ[...] рагдаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Б[...] шадай звеновод Р. Ш[...] 2. 77 наһатай модошо[...] Осор Борхонов. 3. [...] дархан Д. Халударов. [...] хозой амаралтын бай[...]

Е. Ринчин[...]
фото ба[...]

Маленковой нэрэмжэтэ колхозд[...]

ОЛОН БАЙРА БАРИНА

Малай байранууд ба бусад барилгануудые олоор барихын тула колхозой правлени тусгаар барилгын бригада эмхидхэһэн юм. Энэ бригада нүхэр Цыбиковэй хүтэлбэри доро һүүлэй 2—3 жэлэй турша соо малай ехэ олон байрануудые баряа. Мүнөөшье жэлдэ барилгашад эмхитэй һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Энэ жэлэй үнгэрһэн хугасаа соо тэдэнэр 100 үхэрэй байха байра, теплицэ, гараж, хониной байра барижа, ашаглалгада тушаагаа. Жэлэй дүүрэтэр барилгашад гахайн байра, малшадай байха олохон гэр бариха ба һэльбэн заһаха зорилготой.

Барилгашад Б. О. Цыренов, Даши Цыбиков гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилжэ, даалгабаряа хододоо 200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ОГОРОДОЙ ЭДЕЭ ХУДАЛДАНА

Колхозой огородно бригада (бригадирынь Санжай Бандеев) энэ жэлдэ овощиин үндэр баян ургаса ургуулба. Мүнөө тэндэ үгэрсэ, мангир, редискын ургаса хуряагдажа, Городок городой дэлгүүртэ гаргагдажа захалаа. Тиин колхоз огородһоо үдэр бүхэндэ хэдэ мянган түхэригэй олзо доход оруулна.

Бүхыдөө огородой[...] сын һайн байһан дээрэ[...] хоз энэ ажахыһаа ехэ[...] оруулхаар хараална.

КОЛХОЗОЙ ВОЛЕЙБОЛИСТНУ[...] ИЛАЛТА

Колхозой волейбол[...] манда аймагай центр[...] луулагдамал команда[...] док городой стадион д[...] хан уулзаба. Тиин [...] спортсменүүд эмхитэй [...] наадажа, 3:2 тоотойго[...] дүүлээ шүүһэн байна.

ТҮРҮҮ ЗВЕН[...]

Ниитынгээ адуу ма[...] тэжээл бэлдэхын түлө[...] нигууд аһан шадалаар[...] доно. Мүнөө сабша[...] рэ 10 звено хүд[...] нэ. Социалистическэ [...] нэй дүнгөөр, В. Бадма[...] но түрүүлжэ ябана.

Энэ звеногойхид Хар[...] жэ нютагта хүдэлмэр[...] раа, сабшалгаяа [...] болоо. Тиин сабшалга [...] га хоёрой хоорондо [...] һар гаргангүй, шанар[...] үбһэ хуряана. Звеного[...] шүүл Семен Цыренов, [...] Бадмаев болон бусад [...] хэндэ даалгабаряа хо[...] лэн дүүргэнэ. В. [...]

Закаменай аймаг.

Үбһэшэдтэ нүүдэл наймаа абаашаха

Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Үбһэ хуряалгада хамта дээрээ 100 гаран колхознигууд болон механизаторнууд ажаллана. Гэхэ зуура, үбһэ хуряалгада ажаллагшадта худалдаа-наймаанай нүүдэл ларёк абаашагданагүй. Тэрээн дээрэһээ үбһэшэд зуруул, тамхяар саг үргэлжэ дуталдана. Зарим газарта дабһан, сахар, конфетэ гэхэ мэтын зүйлнүүд байдаггүй.

Уляаста гэжэ нютагта нүхэр Очировай хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй бригада хүдэлмэрилнэ. Эндэ ажалладаг 20 гаран хүн папирос, сахар, конфетэ худалдан абаха аргагүй байна.

— Үбһэндэ ороһоор үнихэн болобобди. Теэд манай иишэ худалдаа наймаанай нэгэшье хүдэлмэрилэгшэ ерээгүй. Нүүдэл наймаан нэгэтэшье эмхидхэгдээгүй байна. Дабһа, зуруул, сахар, сай абахын тула бригадынгаа нэгэ хүниие колхозой центртэ эльгээхэ баатай болодогбди,—гэжэ бригадир нүхэр Очиров мэдүүлнэ.

Мүн тэрэшэлэн нүхэр Цыденовэй, Дармаевай бригадануудта нүүдэл наймаан эмхидхэгдээдүй байһаар.

—Колхознигууд мүнөө олзо доходоор, мүнгэ алтаар нилээд баян болоо. Бидэ гансал өөрынгөө тариһан тамхи татаад, сай, хилээмэ эдеэд ябадаг бэшэ, харин магазинай папирос, сахар, конфетэ, консервэ абадаг болонхойбди. Теэд нүүдэл наймаанай эмхидхэгдэдэггүйһөө боложо, манай эдэ эрилтэнүүд хангагданагүй, — гэжэ нүхэр Дармаевай бригадада хүдэлдэг гар хажууршан Цыбикжапов хэлэнэ.

Энэ колхозой үбһэшэдэй бригаданuудта нүүдэл наймаанай ошодоггүйдэнь нэн түрүүн Үбэр-Зөөхэйн сельпогой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Цыденов гэмтэй. Яахадааб гэхэдэ, эндэхи сельпогой хүдэлмэрилэгшэд холын бригадануудаар ябажа, нүүдэл наймаа эмхидхэхэһээ арсадаг байна. Колхозой центртэ магазинай наймаалагшаар нүхэр Аюшеева хүдэлмэрилнэ. Энэ нүхэр үбһэшэдэй бригадануудта ошожо, наймаа хэдэггүй. Энээнэйнь түлөө сельпогой правлени нүхэр Аюшеевае шангаар зэмэлнэгүй. Наймаалагша Аюшеева ядахын сагта магазинаа саг болзортонь нээдэггүй, өөрынгөө дуратай сагта нээдэг юм.

Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой «Отделени» гэжэ газарта магазин бии. Наймаалагшын олдожо үгөөгүй дээрэһээ тэрэ магазин һара шахуу саг соо хаалгатай байгаа.

— Үбһэ хуряалгын үедэ магазинаа юундэ хаалгаатай байлганаб?—гэхэдэг.—Наймаалагша болохо хүн олдоногүй. Колхоз манда хүниие дурадханагүй,—гэжэ сельпогой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыденов шалтаг баридаг юм.

Нүүдэл наймаан гансал Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо муугаар табигданхай бэшэ, харин Сүхын МТС-эй харьяата Маленковой нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудташье муугаар табигданхай. Энэ хоёр колхозые Ново-Селенгинскэ сельпо эд бараагаар хангадаг. Теэд энэ сельпогой хүдэлмэрилэгшэд үбһэшэдэй бригадануудаар ябажа наймаа хэнэгүй.

— Бригадануудаар ябажа наймаа хэхэ гэхэдэ, колхоз мори үгэдэггүй,—гэжэ «Коммунизм» колхоздохи магазинай наймаалагша нүхэр Буянтуева гомдоно. Энэншье нэгэ талаараа зүб юм. Юуб гэхэдэ, эндэхи колхозой правлени нүүдэл наймаа эмхидхэхэ гэхэдэнь, наймаалагшада заримдаа мори үгэдэггүй. Мүн зарим ушарта нүхэр Буянтуева худалдаа наймаанай ларёгые фермэ, бригадануудаар абаашахаяа өөрөөшье арсадаг байна.

Сэлэнгын аймпотребсоюз (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр В. И. Павлов) колхозуудта нүүдэл наймаа үргэнөөр эмхидхэхэ асуудалда анхаралаа багаар табина. Энэ шухала асуудалые аймпотребсоюздаашье, сельпонуудтаашье зүбшэн хэлсэнэгүй, эдэ асуудалнуудаараа тусхай хэмжээ-ябуулгануудые хараалнагүй. Эндэ автоларёк бии юм. Энэнь үбһэшэдэй бригада, фермэнүүдтэ ошодоггүй, миин колхозой центрнүүдтэ наймаа хээд бусашадаг.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин түлэг дундаа ябажа байһан мүнөө үедэ үбһэшэдые эд бараагаар саг соонь хангахын тулада нүүдэл худалдаа наймаа саг үргэлжэ эмхидхэхэ гээшэ угаа шухала байна.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

Редактор Д. Л. ЛО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв секретаря — 27-37 партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и перевод[...] культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67 бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00841. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. [...]